Sayı – 2

Harp Mecmuası

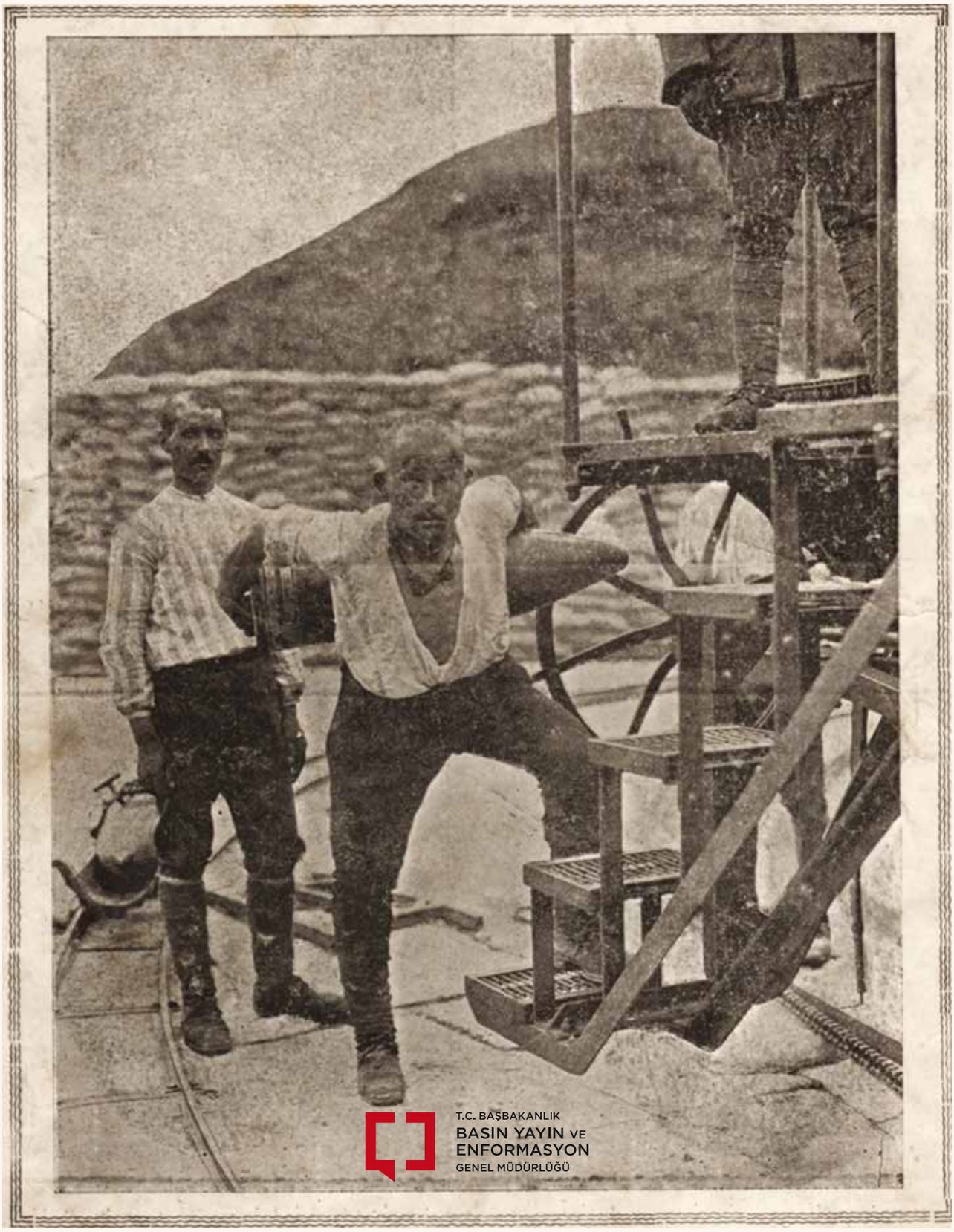
Yıl – 1

Kanunıevvel 1331 **Fiyatı: 20 para** **Safer 1334**

İdârehâne: İstanbul – Cağaloğlu
Kapalıfurun Sokağı: 6

On beş günde bir çıkar asker ve
muharebeden bahs eder risale-i musavvere

Bir yıllık iştirak bedeli **15** kuruş

Çanakkale istihkamında 215 kıyye ağırlığındaki mermiyi sırtında taşıyan güçlü bir kahraman nefer: Mehmed oğlu Seyid. Ordumuzda harp aşkından bir örnek

Harp Mecmuası

Teşrinisani, 1331

(Aralık 1915)

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Almanya İmparatoru ve Prusya Kralı İkinci Vilhelm hazretleri

Avusturya İmparatoru ve Macaristan Kralı Fransuva Jozef hazretleri

Müşterek düşman toprağında muzaffer ordularına kılınç sallatan tarihî iki hükümdar

Almanya Veliahdı Prens Frederik Vilhelm hazretleri

Avusturya ve Macaristan Veliahdı Arşidük Karl Fransuva Jozef hazretleri

آلمانیا امپراطوری و بروسیا قرالی ایکنجی ویلهلم حضرتلری

اوستریا امپراطوری ومجارستانه قرالی فرانسوا ژوزف حضرتلری

مشترك دشمن طپراغنده مظفر اردولرینه قلنج صالدیران تاریخی ایکی حکمدار

آلمانیا ولی عهدی پرنس فره‌دریق ویلهلم حضرتلری

اوستریا ومجارستانه ولی عهدی آرشیدوق قارل فرانسوا ژوزف حضرتلری

Şiir

KIRIK KUNDAK

-Üçüncü Ordu Kahramanlarına-

Bir akşamdı; iki üç arkadaşla gezerken
o gün, kanlı bir harbe sahne olan yerleri
arkadaşım gösterdi, bulunduğu tepeden,
son hücumda alınan ilerideki siperi.
Yorgunluğa bakmadan, biraz daha yürüdük
arkamızda uzanan gölgeleri sürüdük..

Düşdükleri yerlerde kükreyerek toprağın
kuduz gibi bağrını didikleyen gülleler,
şu tarafda bir elin orada bir ayağın
parçasından yapmışdı küçük küçük türbeler!
O türbeler, uzakdan, düşmanları korkutdu
hepimize yürekden Fatiha'lar okutdu.

O pek kanlı gavgada, birçok şeyler... Tüfenkler
can havliyle kaçarken, atılmışdı geriye:
Kaput, çanta, matara, şapka, süngü... Fişekler
başdan başa ovayı benzetmişdi sergiye.
Her adımda, bunlardan birisini çiğnedik,
tarihî bir harbi gözümüzle dinledik!

Düşman ateş vermişdi civardaki koruya.
Koyu kızıl bulutdan bir yorgana sarılan
güneş yatmak üzereydi bir gecelik uykuya.
Sanki Allah o günkü şehidlerin kanından
toplamış da güneşin yatağına dökmüşdü,
ortalığa pek kızıl bir gariblik çökmüşdü!

Üç arkadaş yürüdük, önümüze rast gelen
çukurları atladık... Handekleri dolaşdık.
-Yılankavi, uzun, dar bir yarığa benzeyen-
o sipere, nihayet, gün batarken ulaşdık.
Bu siper pek acıklı, pek kanlı bir siperdi
kenarından bakınca, tüylerimiz ürperdi

Toprağından, basdıkca, siyah kanlar fışkıran
bu dar siper, binlerce Rus'a mezar olmuşdu.
Her tarafı - insanın gözlerini ısıran-
parçalanmış kafalar, cesedlerle dolmuşdu.
En kanlı bir salhane elbet bundan temizdi,
siper değil orası, sanki kandan denizdi!

Belliydi, ki pek taze kırılmışdı bu kundak,
parçalanan yerinin solmamışdı rengi de.
Üzerinde bulunan saça, kana bakarak,
dürlü acı duygular uyanmışdı içimde.
Bir kenara dayandım... Zulmetlere büründüm,
o kan kokan siperde derin derin düşündüm!

Bu tüfengin sahibi, ihtimal ki, vurulmuş,
yahud başka bir tüfek yakalamış da yine,
saatlerce, durmadan, yürümüşdür cengine
ihtimal ki, şimdi o, çadırına kurulmuş,
yorgun argın bugünkü gavgaları düşünür,
Allah'ına şükür eder, için için öğünür,
öğün ey Türk, hakkındır şimdi senin öğünmek
şu meydanın bugünkü şanlı eri sen idin,
bu kırık sap, en büyük kırmanlık şahidin!
Helal olsun vatanın yedirdiği tuz, ekmek,
Allah Allah diyerek, atlayup da sipere
böyle zalim başları paralayan erlere!

Fakat bu sap, insanın kolundan çok sağlamken
bir çöp gibi, böylece, paralayan kim idi?
Sarı saçlı bir Rus'un, kafasını ezdiren
o darbeyi acaba hangi yiğit indirdi?
Hangi arslan, şuradan, bu sipere atlamış..
İlk gördüğü düşmanı bir uruşda haklamış!

Bir darbede, bir başı bir tüfeği kırdıran
böyle acı bir kuvvet bulunamaz insanda,
düşmanına, yaralı arslan gibi, saldıran
yiğitlerin -öyle pek ateşli bir zamanda-
yüreğinde çok yanık duyguları olmalı,
kalblerine intikam ateşleri dolmalı!

Dört tarafı, amansız düşmanlarla sarılan
zavallı Türk, yıllarca, nice zulme katlandı?
Merhametsiz ellerle, arkasında kazılan
çukurları görmedi, tatlı dile inandı.
O dillerin ucundan çok zehirler fışkırdı,
beslediği yılanlar, hep kendini ısırdı!

Hele, Moskof adını işitdikce milletin
yüreğinde burkulur, sızıltılı bir damar.
Hergün artan, kaynayan üç yüz yıllık hiddetin
keskin dili, insanın ciğerini yaralar.
Biz, o hain Ruslar'ın unutmadık zulmünü,
yalvararak bekledik, Rabbimizden bugünü.

Geziyorduk; yoldaşım ayağına takılan
bir tüfengin sapını aldı, atmak istedi...
Bir de bakdım, o kırık sap üstünde biraz kan
pıhtısıyla karışık bir tutam saç var idi.

Bulgaristan Kralı Birinci Ferdinand hazretleri
Müşterek düşman hilesine boyun eğmeyen bir hükümdar

Bulgaristan veliahdı Prens Boris hazretleri

"Aman atma; dur!" dedim aldım onu elinden
arkadaşım, hayretle, bana doğru bakarken.

شعر

قيريق قونداق

- اوچنجى اردو قهرمانلرينه -

كزيوردق، يولداشم آياغنه طاقيلان
برتفنكك صاپى آدى، آتمق ايستدى ...
برده باقدم، اوقيريق صاپ اوستنده. برآزقان
يخنيله قاريشيق برطوتام صاچ وار ايدى.

بولغار سنه قرالى برنجى فردينانك حضرتلرى

بولغار سنه ولى عهدى پرنس بوريس حضرتلرى

« آمان آتمه، طور! » ديدم آلدم اونى آلندن
آرقداشم، حيرتله، بكا دوغرو باقاركن.

بللیدى، كه پك تازه قيريلمشدى بوقونداق،
پارچه لانان برينك صولمامشدى رنكى ده.
اوزرنده بولونان صاچه، قانه باقارق،
دورلو آجى دويغولر اويانمشدى ايچمده.
بركنداره داياندم ... ظلمتلره پوروندم،
او آن قوقان سيرده درين درين دوشوندم!

بو تفنكك صاحبى، احتمالكه، ووروليش،
ياخود باشقه برتفك ياقالامش ده يه،
ساعتلرجه، دورمه دن، يورومشدر جنكنه
احتمالكه، شيمدى او، چادرينه قورولمش،
يورغون آرغين بوكونكى غوغالرى دوشونور،
المهنه شكر ايدر، ايچين ايچين بوكونور،
بوكونلرك، حقكه رشيمدى سنك بوكونك
شو ميدانك بوكونكى شانلى أرى سن ايدك،
بوقيريق صاپ، آلچاقبوك قرماتلق شاهدك!
حلال اولسون وطنك مدرديكى طوز، اكمك،
الله الله ديبارك، آتلايوب ده سيره
بويله ظالم باشلرى پرلايان ارلره!

فقط بوصاپ، السانك قولندن چوق صاغلامكن
برچوپ كبى، بويله جه، پارالايان كيم ايدى؟
صارى صاچلى بررووسك، قفاسنى أزديرن
او ضربه يى بجبا هانكى بيكيت ايندريردى؟
هانكى آرسلان، شوراداده، بوسيره آتلامش..
ايلك كوردىكى دشمنى براوروشده حفلامش!

برضربه ده، برباشى برتفكى قيرديران
بويله آجى برقوت بولونه ماز انسانده،
دشمنده، يارالى آرسلان كبى، صالديران
بيكيتلرك - اوله پك آتشلى برزمانده -
يوره كنده چوق ياشيق دويغولرى اولمالى،
قلبلرينه انتقام آتشلرى دولمالى!

درت طرفى، امانسز دشمنلرله صاريلان
زواللى تورك، بيللرجه، نيچه ظلمه قانلاندى؟
مرحمتسز أللرله، آرقه سنده قازيلان
چوقورلرى كورمه دى، طاتلى ديله اينانمدى.
اودبللرك اوجندن چوق زهرلر فيشقيردى،
بسله ديكى يلانلر، هپ كندينى ايصيردى!

هه، موسقوف آدينى ايشيتدكمه ملتك
يوره كنده بورقولور، صيزيلتيلى بردامار.
هركون آرتان، قاينايان اوچ يوزيللق حدتك
ككين دبلى، انسانك جكرينى پارالار.
بز، او خائن روسلرك اونوتمادق ظلمنى،
يالوارارق بكلدك، رنجدن بوكونى.

شعر

قيريق قونداق

- اوچنجى اردو قهرمانلرينه -

كزيوردق، يولداشم آياغنه طاقيلان
برتفنكك صاپى آدى، آتمق ايستدى ...
برده باقدم، اوقيريق صاپ اوستنده. برآزقان
يخنيله قاريشيق برطوتام صاچ وار ايدى.

بو تفنكك صاحبى، احتمالكه، ووروليش،
ياخود باشقه برتفك ياقالامش ده يه،
ساعتلرجه، دورمه دن، يورومشدر جنكنه
احتمالكه، شيمدى او، چادرينه قورولمش،
يورغون آرغين بوكونكى غوغالرى دوشونور،
المهنه شكر ايدر، ايچين ايچين بوكونور،
بوكونلرك، حقكه رشيمدى سنك بوكونك
شو ميدانك بوكونكى شانلى أرى سن ايدك،
بوقيريق صاپ، آلچاقبوك قرماتلق شاهدك!
حلال اولسون وطنك مدرديكى طوز، اكمك،
الله الله ديبارك، آتلايوب ده سيره
بويله ظالم باشلرى پرلايان ارلره!

فقط بوصاپ، السانك قولندن چوق صاغلامكن
برچوپ كبى، بويله جه، پارالايان كيم ايدى؟
صارى صاچلى بررووسك، قفاسنى أزديرن
او ضربه يى بجبا هانكى بيكيت ايندريردى؟
هانكى آرسلان، شوراداده، بوسيره آتلامش..
ايلك كوردىكى دشمنى براوروشده حفلامش!

برضربه ده، برباشى برتفكى قيرديران
بويله آجى برقوت بولونه ماز انسانده،
دشمنده، يارالى آرسلان كبى، صالديران
بيكيتلرك - اوله پك آتشلى برزمانده -
يوره كنده چوق ياشيق دويغولرى اولمالى،
قلبلرينه انتقام آتشلرى دولمالى!

درت طرفى، امانسز دشمنلرله صاريلان
زواللى تورك، بيللرجه، نيچه ظلمه قانلاندى؟
مرحمتسز أللرله، آرقه سنده قازيلان
چوقورلرى كورمه دى، طاتلى ديله اينانمدى.
اودبللرك اوجندن چوق زهرلر فيشقيردى،
بسله ديكى يلانلر، هپ كندينى ايصيردى!

هه، موسقوف آدينى ايشيتدكمه ملتك
يوره كنده بورقولور، صيزيلتيلى بردامار.
هركون آرتان، قاينايان اوچ يوزيللق حدتك
ككين دبلى، انسانك جكرينى پارالار.
بز، او خائن روسلرك اونوتمادق ظلمنى،
يالوارارق بكلدك، رنجدن بوكونى.

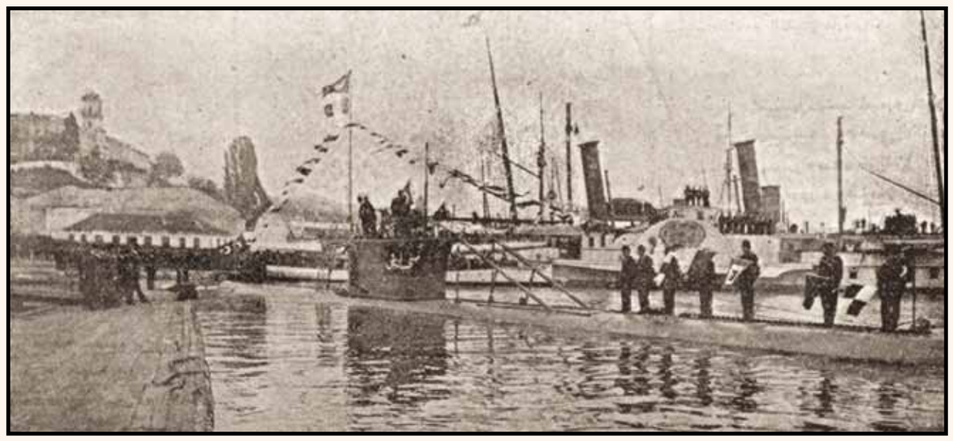

Bahriye Nâzır Vekili Enver Paşa Fransızlardan iğtinam olunan Turkuvaz tahtelbahrine isim konma merasiminde: Refakatlerinde Amiral Suşon ve Bahriye Erkan-ı Harbiye Reisi Vasıf Bey ve diğer bahriye erkanıyla geçit resmi icra olunan Kışlaaltı Meydanı'ndan geçerken

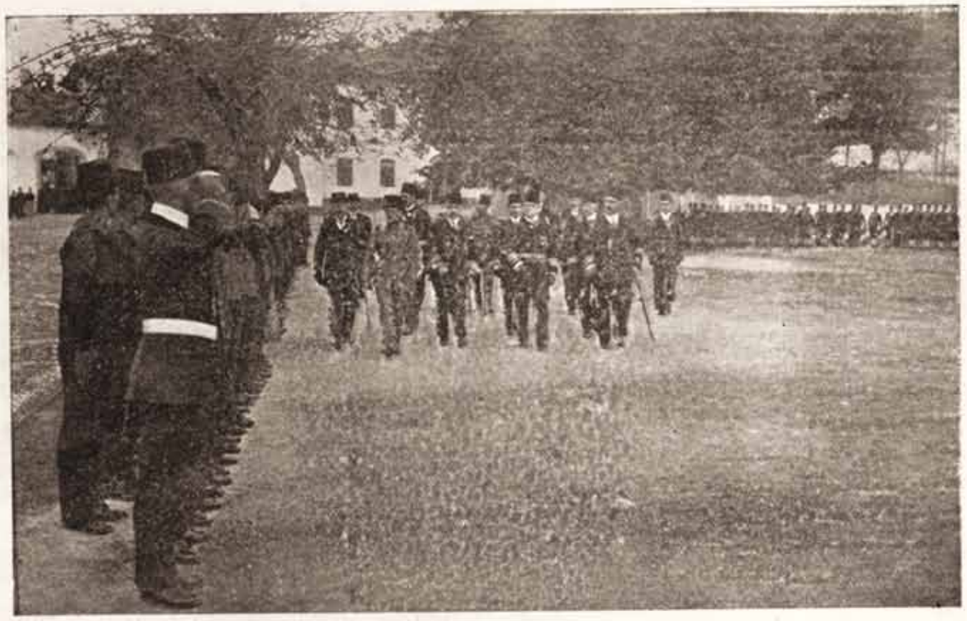
İman gibi göğsünde taşıdığın bu silah,
senin demir pençende hakkını tam ödemiş.
O, yerleri gökleri yaradıcı bir Allah,
cezasını zalimin böyle vermek istemiş.
Sen, ey yiğit! Allah'ın en sevgili kulusun,
çünkü O'nun dünyada bir adalet kolusun!

Sen, ey o can alıcı yıldırımı savuran,
anlamışdın, değil mi, karşındaki düşmanı?
Sen, ey ismi, sıfatı bilinmeyen kahraman,
tanımışdın kafası ezilecek yılanı?
Bugün işte sen aldın ecdâdının öcünü,
evladların her sene kutlulasın bu günü!

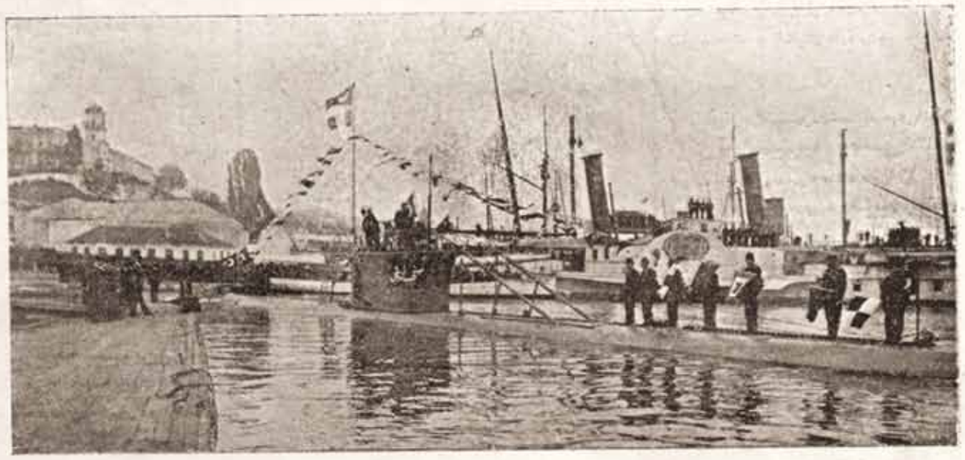
Bir dakika gelir ki o yıllarca biriken
bütün kinler kabarır, yürekleri şişirir.
İnsan, öyle zehirli bir ateşle yanarken
öldürücü darbeyi işte böyle indirir.
Ancak bizi yaşatır, yaşatırsa kinimiz,
olmalıdır kinimiz, dünyalık bir dinimiz!

"Müstecib Onbaşı" Tahtelbahri Bahriye Nâzır Vekili Enver Paşa'nın önünden geçer iken

بحريه ناظر وكيلى انور پاشا فرانسزلردن اغتنام اولونان تورقووا ز تحت البحريه اسم قونمه مراسمنده:
وقاكانزاده اميرال سوشون و بحريه اركان حربيه رئيسى واصف بك وديگر بحريه اركانيله بكيد رسمى اجرا اولونان قشله آلتى ميدانندن كچركن .

« مستجيب اونباشى » تحت البحرى بحريه ناظر وكيلى انور پاشانك اوكندن كچر ايكن

Enver Paşa'nın hitam-ı merasimde Bahriye Nezareti önünde iskeleye avdetleri

Yalnız bizim o büyük kinimizin şahidi
Olan kundak elimde duruyordu... Götürdüm,
Çadırımda sakladım; akşam sabah yüz sürdüm!

25 Eylül 331

Nedim

Usulcacık diyordu: Artık yeter. Hadi kalk!"
Çıkıyorken siperden gönül görmek istedi
Bir kerecik etrafı, fakat siyah bir perde
Görülecek hiçbir şey bırakmamış yerlerde!

Böyle, kendi kendine düşünürken, apansız:
"Uyudun mu be yahu? Neredesin, efendi?
Gidiyoruz..." diyerek arkadaşlar seslendi.
Kararmışdı her taraf; ta uzakda bir yıldız
Titrek, sönük bir gözle sanki bana bakarak,

"Tırkıvaz"ı bize nişanlayıp mal eden nişancı Müstecib Onbaşı topunun başında. "Nişan sandalyesinde oturuyor"

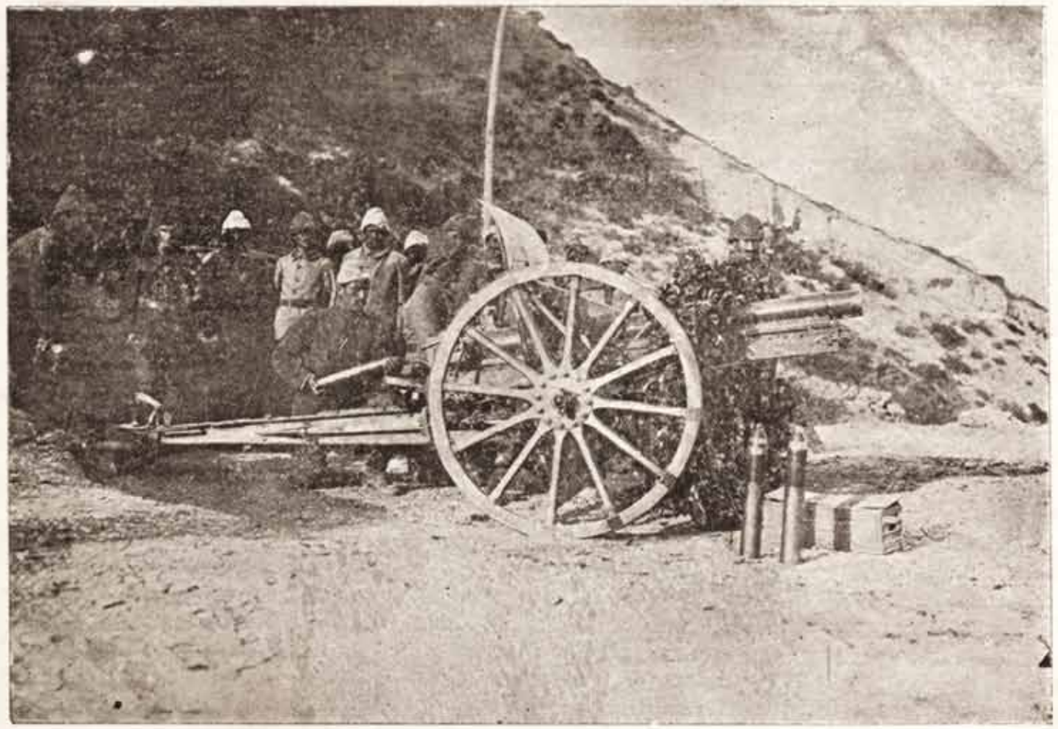
انور پاشانك ختام مراسمده بحريه نظارتى اوكنده اسكله‌يه عودتلرى

يوله، كندى كنديه دوشونورمكن، آپالاز:
« اويودكمى بكيامو ؟ رؤيامدمك ، اغندى؟
كيديورز...» ديه‌رك آرقداشلرى سسلندى.
قارارمشدى هرطرف، تا اوزاقده بريلدير
تيترمك، سونوك بركوزله صاتكيكا باقدى،

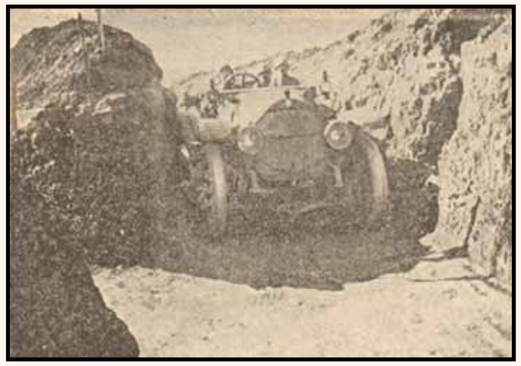
اوصولجه جق ديسوردى: آرتق بتر. هادى قالن!»
چيقبوركن سيردن كوكل كورمك ايستدى
بركره‌جك اطرافى، فقط سياه بر پرده
كورولمه‌جك هيچ بر شى براقامش يرلرده!

ياكز بزم اوتوبوك كيشيلك شاهدى
اولا. قوندقاليده طوروبوردى... كوتوردم،
چادير مده صاقلادم، آقشام صباح يوزسوردم!

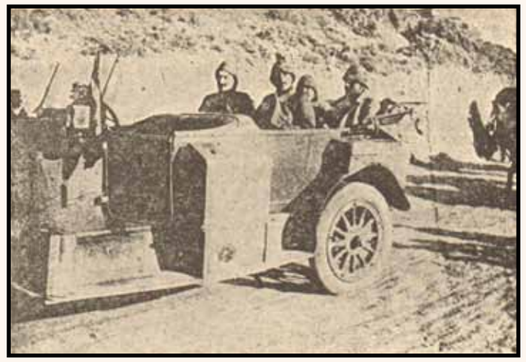
٢٥ ايلول ٣٣١ نديم

« تورقواز »ى بزه تسليم ايدن غنائمى مستجيب اونباشى طوپنك باشنده . « نشان صندالیه‌سنده اوطوريور »

Gelibolu harp cebhesinde, düşman siperlerine 300 metre mesafede

Refakatlerinde â'yândan İzzet Paşa

Başkumandan Vekili Enver Paşa:

koyuldular. Filhakika İngiltere şu maksadı takip ederken tarihî riyakarlığına tab'an, zâhiren yine sulh-perver görünmeğe çalışıyordu. Güya evvelce Avusturya ile Rusya ve sonra Almanya ile Fransa arasında sulh-ı umûmîyi temin için mutavassıtlık rolünü icra ediyordu. Hakikatte ise her iki tarafın ihtiraslarını, hiddetlerini körüklüyordu. Bir taraftan Rusya'nın Balkanlarda, Sırbistan'ı muhafaza etmesindeki menfaatini okşuyor, diğer taraftan da Fransa'nın küçüklere merhamet hususundaki hissiyatını tahrik ediyordu. Maksadı şu iki hükümeti Almanya ile muharebeye sürüklemekti. Kendisi bilahire onlara iltihak etmeyi çoktan kararlaştırmıştı. Fakat Rusya ve Fransa muharebeye girişmeden evvel kendisinin harp taraftarı olduğunu ilan etmek hem ihtiyatsızlık hem de sulh-perver görünerek cihanı aldatmayla efkâr-ı âmmeyi kazanmak gibi bir menfaatten mahrumiyeti mucip olurdu. Binaenaleyh muharebe başladı ve İngiltere bîtaraf gibi göründü. O şimdi müsait bir fırsat bekliyordu. O fırsat da zuhur etti. Almanlar sevkü'l-ceyş ilcââtıyla Belçika arazisinden geçmişlerdi. Bunun üzerine İngiltere güya Belçika gibi küçük bir devletin istiklaline karşı yapılan tecavüze tahammül edemeyerek onu himayeye kalktı. Hakikat-i halde ise kendisi Deungrek ile Kale'nin Almanların eline geçmesinden korku-

Şerafeddin Efendi Hazretleri

Çanakkale harp cephesinde düşmana on beş adım siperden muvaffakiyetli kurşun atan ilk küçük şehzâde

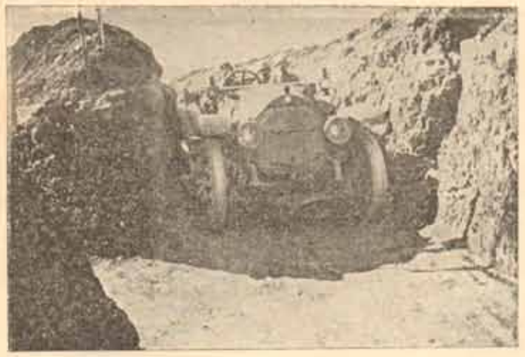
Anafartalar Grubu Kumandanı Miralay Mustafa Kemal Bey

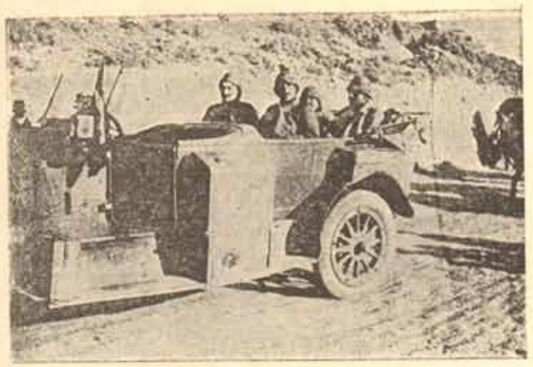
İNGİLİZ OYUNLARI

İngilizlerin ta öteden beri takip ettiklerinin siyasi meslek, milletleri yekdiğerine karşı koyarak kendi menfaatlerini temin etmekten ibarettir. Eskiden hayret-engiz bir maharetle idare olunan şu siyaset sayesindedir ki İngilizler asgarî fedakarlık ve zahmetle azamî neticelere vâsıl olmuşlar ve bugün cihanın altıda birine tesâhub ederek, dünyanın müstemlekâtça en muazzam .bir devleti halini almışlardır

İçinde bulunduğumuz ve Avrupa'nın heman kâffesini işgal eden şu müthiş umûmî harpte de İngilizler aynı siyaseti takip etmektedirler. İsmini der-hâtır edemediğim mütefekkirlerden birisi bu muharebeye İngilizler tarafından tertip olunmuş "kimyevî mahsulat muharebesi" lakabını takmıştır ve hakikat-i halde İngilizler Alman sanayî ve ticaretine karşı âdî ve umûmî vasıtalarla rekâbet edemediklerinden ve Alman mahsulleri İngiltere pazarlarında bile İngiliz mahsullerine mâde in Germany (Almanya'da yapılmıştır) damgasına rağmen rekabet etmekte olduklarından İngilizler Almanya'yı demir çember içine alarak son Fransızla son Rus kalıncaya kadar ezdirmek .siyasetini tuttular

Muharebenin mebâdisi ma-lumdur. Sırp cinayetini tecziyeye karar veren Avusturya'nın hatt-ı hareketi İngiltere'nin ekmeğine yağ sürdü. İngilizler fırsat bu fırsattır diyerek bütün devletleri Almanya'ya karşı tahrike

رفاقتلرنده اعيانندن عزت پاشا باش قوماندان وكيلي انور پاشا : كاليپولي حرب جبهه‌سنده، دشمن سيرلرينه ٣٠٠ متره مسافه‌ده

شرف الدين افندي حضرتلري

چناق‌قلعه حرب جبهه‌سنده دشمنه اون اوچ متره سيرندن موفقيتلي قورشون آتان ايلك كوچك شهزاده

آناطولو غربي قوماندانی ميرآلای مصطفی كمال بك

انكليز اويونلري

انكليزلرك تا اونه‌دكين تعقيب ايتدكلرك سياسي مسلك، مناڤعلري يكديگرينه قارشي قويه‌رق كندي منفعتلرني تأمين ايتمكدن عبارتدر. اسكيدن جرت انكليز برمهارتله اداره اولونان شو سياست سايه‌سنده‌در كه انكليزلر اصغري فداكارلق وزحمتله اعظمي نتيجه‌لره واصل اولمشلر و بوكون جهانك آتيده يرينه تصاحب ايده‌جك، دنيانك مستملكاتجه اك معظم بر قسمني حالي آلمشلردر .

ايچنده بولوندقمز و آوروپانك جان كافه‌سني اشغال ايدن شو مدهش عمومي حربده انكليزلر عين سياستي تعقيب ايتمكده‌درلر. اسبابي درخاطر ايده‌مديكم متفكر دن بعضي بوحاله يه انكليزلر طرفندن ترتيب اولونمش «كيميوي محصولات محاربه‌سي» نك نتيجه‌سي ديه قيد ايدرلر. وحقيقتاً حالده انكليزلر آلمان صنايع و تجارتنه قارشي عادي وعمومي واسطه‌لرله رقابت ايده‌مدكلرندن وآلمان محصولاتي انكلتره بازارلرنده بيله انكليز محصولاتيله رقابت ايده‌مدكلرندن Made in Germany (آلمانيادە ياپيلمشدر) تعبيرنه رغماً رقابت ايتمكده اولدقلرندن انكليزلر آلمانيايي دەبرچيرايچنه آلدرق صوك فرانسزله صوك روس قالنجه يه قدر ازديرمك سياستي طوتديلر .

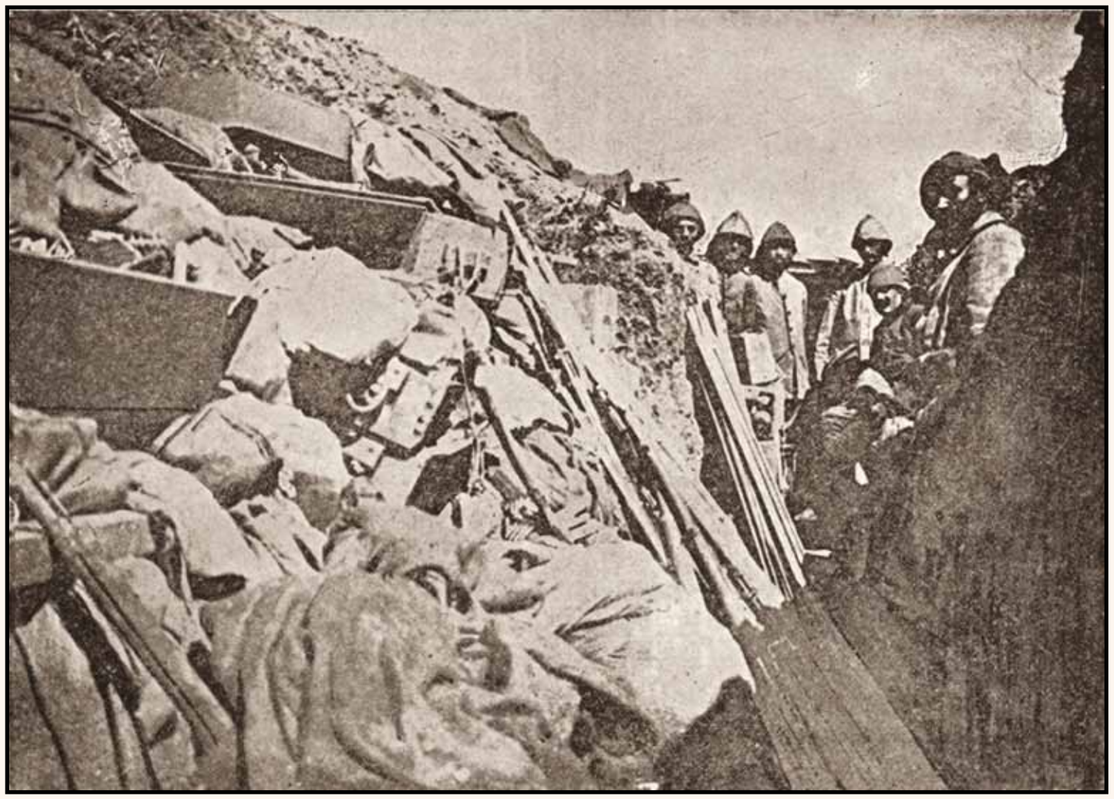
محاربه‌نك مبادي‌سي معلومدر . حرب جنايتي تجزيه‌يه قرار ويرن آوسترياناك خط حركتي انكلتره‌نك اكمكنه باغ سوردي. انكليزلر فرصت بوفرصتدرديه اك بوتون دولتلري آلمانيايه قارشي تحريك قويولديلر . في الحقيقه انكلتره شو مقصدي تعقيب ايدركن ، تاريخي ريا كارلغنه تبعاً، ظاهراً بنه صلحپرور كورونمكه چاليشيوردي. كويا اولجه آوسترياله روسيه وصوكره آلمانياايله فرانسه آراسنده صلح عمومي‌نى تأمين ايچون متوسطلق رولني اجرا ايدييوردي . حقيقتده ايسه هرايكي طرفك احتراصلرني ، حدتلرني كورركليوردي . بر طرفدن روسيه‌نك بالقانلرده صربستاني محافظه ايتمكده‌كي منفعتي اوقشيور، ديكر طرفدن ده فرانسه‌نك كوچوكلره مرحمت خصوصنده‌كي حسياتي تحريك ايدييوردي . مقصدي شوايكي حكومتي آلمانيا ايله محاربه‌يه سوروكلمكدي . كندييسي بالاخره اونلره التحاق ايتمكدن چوقدن قرارلاشدرمشدي . فقط روسيه و فرانسه محاربه‌يه كيرشمه‌دن اول كندييستك حرب طرفداري اولديغني اعلان ايتك هم احتياطسزلق هم‌ده صلحپرور كورونمك جهاني آلدتمق اقكار عامه‌يي قازانمق كبي بر منفعتدن محرم‌يتي موجب اولوردي . بناءً عليه محاربه باشلادي . وانكلتره بي طرف كبي كورندي . اوتمدي مساعد برفرصت يكبوردي . فرصتده ظهور ايتدي: آلمانلر سوق الجيش الجاآتيله بلجيقا ايچندن كچمشلردي . بونك اوزرينه انكلتره كويا بلجيقا كبي كوچوك بر دولتك استقلالنه قارشي ياپيلان تجاوزه تحمل ايده‌ميه‌رك اونى حمايه‌يه قالقدي. حقيقت حالده ايسه كندييسي (دونكرك)له (قاله) تك آلمانلرك النه كچمسندن قورقو-

için İngiliz siyasiyyunu ve ajansları gerek Fransa'yı ve gerek Rusya'yı pek güzel bir surette iğfale çalışmışlardır. İngiltere bu iğfal politikasına daha fiilî bir süs vermek için Fransız kuvvetinden istifade lüzumunu da unutmadı.

İngiltere'nin Çanakkale taarruzlarında bir müddet ümîd-i muvaffakiyet gördüğü ve Bulgar efkârının Ruslara mütemâyil olduğunu hissettiği vakit Bulgarları harbe Makedonya'ya ve Yunanistan'a saldırmak için ne suretle çalıştığı ve muvaffakiyetten ümidini kesmiş iken tekrar Bulgaristan'a ve Yunanistan'a ne suretle yaltaklandığı malumdur. Sırbistan bugün Balkan haritasından siliniyor. Edvard Gray, Sırplar'a her suretle yardım edileceğini daha evvel temin etmiş iken ve bugün Balkanlarda Fransa'dan daha çok alakadar görünmek isterken Selanik'e Fransa'nın çıkardığı kuvvetin ancak dörtte birini sevk etti ve bu kuvveti de bir müddet Selanik'ten şimale gönderemedi ve ilk Bulgar ateşine Fransız kuvvetlerini sürdü. İngiltere istese idi Sırbistan'a daha

yordu. Eğer Almanya Fransa'ya daha şarktan tecavüz etmiş olsaydı, İngiltere bu kadar süratle Fransa ile Prusya'nın imdadına koşacaktı. Çünkü kendisi için Fransa ve Rusya da Almanya kadar rakiptir. İngilizlerin asıl maksatları şu üç milleti yekdiğerine ezdirterek üçünü de bîtab görmekten ve bilahire bütün cihan üzerinde yegane hakim kalmaktan ibaretti. Fakat Almanların Belçika'nın şimaline doğru yürümeleri İngiltere'yi ister istemez muharebeye iştirake sevk etti. Lakin harbe giriştikten sonra bile o, yalnız kendi menâfiini düşündü. Müttefiklerine yardım etmek ve onları kurtarmak için en küçük bir harekette bile bulunmadı. Dâima kendi kuvvetlerini muhafazaya çalıştı. Müttefikleri tarafından talep olunan muavenetleri red eyledi ve muâvenet perdesi altında uzattığı pençelerinde âtideki menâfiini temin edecek kancalar gizledi.

İngiltere'nin dostlarına oynadığı bu oyun bilahire dostlarınca da

Arıburnu'nda işgal edilen düşman siperinde ganîmet yığmtısı

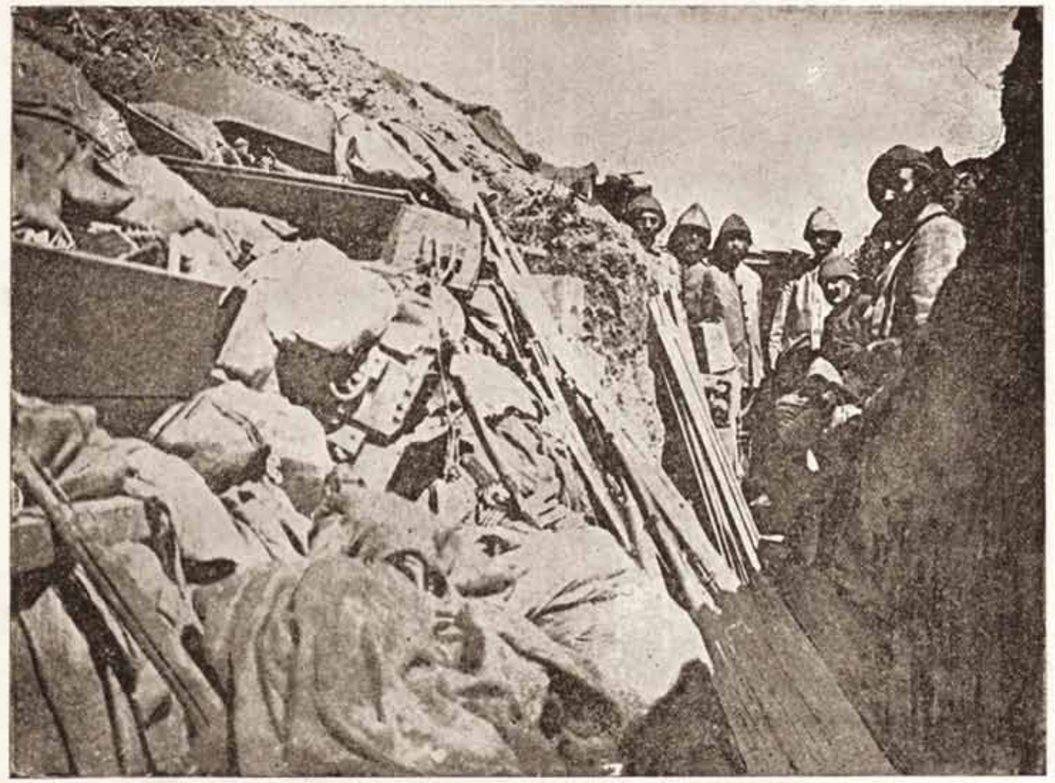
evvel ve daha çok kuvvetle yardım eder, onun bu vaziyyet-i fecîaya düşmesine belki az çok mümanaat edebilir idi. Fakat İngiliz siyaseti bu hatt-ı hareketi tervic etmez. O, Balkanlar'da Islav nüfûzu dolayısıyla Rus yetiştirmesi ve Rusya elinde oyuncak bir Sırbistan'ın ezilmesinde hiç beis görmez. Şimdiye kadar merkezi hükümetlerin Balkanlara akınını büyük fedakarlıkla men'e çalışan Sırbistan'a yardım etmek ve bu suretle Balkanlar üzerinde mühim bir tesir göstermek dolayısıyla Çanakkale ve İstanbul'un zaptı eğer İngilterece matlub ise zaten müdafaada kaldığı Çanakkale'den ve Mısır'dan bir çok kuvvet çekmesi iktiza ederdi. Bu vazifeyi Fransa'ya yükletti, o Fransa'ya ki bugün Alman istilası altında bulunan eyaletlerini kurtarmak için kendi cephesinden hiçbir kuvvetin ikinci derecede bir cepheye ifrazına hâli müsait

hissedildi. Gerek Fransa ve gerek Rusya'da İngilizlere karşı şikayetler yükselmeye başladı. İngiltere'nin hıyanetine delil olarak şu pek basit hadisenin zikri kafidir. İngiltere bugün Fransa cephesinde bir miktar kuvvet bulunduruyorsa bu yalnız Almanların Deungrek'i elde ederek Kale boğazına hakim olmalarına mâni olmak içindir. Yoksa katiyen Alman istilasında bulunan Fransa eyaletlerinden Almanları çıkarmak maksadına matuf değildir. Keza İngilizlerin en çok kuvvet ve gemileriyle Çanakkale'ye saldırmaları katiyen Rusya'ya cephane yetiştirmeyi teshil ve tesri gayretkeşliğinden tevellüd etmemiştir. Bu yalnız Türkiye'nin büyük kuvvetleriyle Süveyş'e ve Mısır'a taarruzunu men etmek ve aynı zamanda Akdeniz'in üçüncü ve en kıymetli mahrecine sahip olmak dessaslığından ileri gelmiştir. Bu maksadı setr

یوردی. اگر آلمانیا فرانسه‌یه دهاتعرقدن تجاوز ایتمش اولسیدی انکلتره بوقدر سرعتله فرانسه‌ایله روسیه‌نك امدادینه قوشه‌جقدی. چونکه کندیسی ایچون فرانسه وروسیه‌ده آلمانیا قدر وقیدر. انکلیزلرك اصل مقصدلری شو ایکی ملتی یکدیگرینه ازدیرتدیرك اوچی‌ده چناب کورمکدن و بالآخره یوتون جهان اوزرنده یکانه حاکم قالقدن عبارتدی. فقط آلمانلرك بلجیقانك شمالنه‌دوغری یورومه‌لری انکلتره‌یی ایستر ایسته‌مز محاربه‌یه اشتراکه سوق ایتدی. لکن حربه کیرشدکدن صوکره بیله او، یالکز کندی منافعی دوشوندی. متفقلرینه یاردیم ایچك واونلری قورتارمق ایچون پك کوچوك بر حرکتده بیله بولونمدی. دائما کندی‌قوتلرینی محافظه‌یه چالیشدی. متفقلری طرفندن طلب‌اولونان معاونتلری ردایلدی. ومعاونت پرده‌سی آلتنده اوزاتدیغی پنجه‌لرنده آتیده‌کی منافعی تأمین ایده‌جك قانجه‌لر کیزلهدی.

انکلتره‌نك دوستلرینه اویندیغی بو اریون بالآخره درسلرنجه‌ده ایچون انکلیز سیاسیونی وآژانسلری کرك فرانسه‌یی وکرك روسیه‌یی پك کوزل بر صورتده اغفاله چالیشمشلردر. انکلتره بو اغفال پولیتیقه‌سنه دها فعلی برسوس ورمك ایچون فرانسز قوتندن استفاده لزومنی‌ده اونوتمادی.

انکلتره‌نك بناقه‌ء تعرضلرنده برمدت امید وموفقیت کوردیکی وبولغارانکارینك دوسلره‌متایل اولدیغنی حس ایتدیکی وقت بولغارلری حربه، ماکدونیایه ویونانستانه صالدیرمق ایچون نه صورتله چالیشدیغنی وموفقیتدن امیدینی کسمش ایکن تکرار بولغارستانه و یونانستانه‌نه صورتله یالتاق‌تدیغنی معلومدر. صربستان یوکون بالمان خریطه‌سندن سیلینیور. ادوارد غری صربیه‌یه هرصورتله یاردیم ایدیله‌جکنی دها اول تأمین ایتش ایکن وبوکون یالتاقلردهاسلاونفوذی‌دن لایسیله روس یتشدیرمه حی وروسیه‌نده اوپونجاق بر حربه‌نك ازیله‌سنده هیچ یأس کرمش. شیمدی‌یه قدر مرکزی حکومتلرك یالتاقره آقینی بویوك فداکارلنله منعه چالیشان صربیه‌یه یاردیم ایتمك وبو صورتله یالتاقلر اوزرنده مهم بر تأثیر کوسترمك دولایسیله یتاق‌قلعه واستانبولك ضبطی اکر انکلتره‌یه مطلوب ایسه ذاتاً مدافعه‌ده‌قالدیغی یتاق‌قلعه‌دن ومصردن بر چوق قوت چکمه‌سی اقتضا ایدردی. بو وظیفه‌یی فرانسه‌یه‌یوکله‌ندی، اوفرانسه‌یه‌که یوکون آلمانیا استیلاسی آلتنده بولونان ایلطریق قرنداشلرینی ایچون کندی جبهه‌سندن هیچ‌برقوتك ایکنجی درجه‌ده برجبهه‌یه‌افرازینه حالی مساعد

آری برونده اشغال ایدیلن دشمن سیرنده غنیمت یغنجسی

اول ودهاچوق قوتله یاردیم ایدر، اونك بووضعیت‌یغیه یه دوشمه‌سنه بکمآز چوق ممانعت ایده‌بیلیرایدی. فقط انکلیزسیاسی بوخط حرکتی ترویج‌ایتمز. او، یالتاقرده‌اسلاونفوذی‌دن لایسیله روس یتشدیرمه حی وروسیه‌نده اوپونجاق بر حربه‌نك ازیله‌سنده هیچ یأس کرمش. شیمدی‌یه قدر مرکزی حکومتلرك یالتاقره آقینی بویوك فداکارلنله منعه چالیشان صربیه‌یه یاردیم ایتمك وبو صورتله یالتاقلر اوزرنده مهم بر تأثیر کوسترمك دولایسیله یتاق‌قلعه واستانبولك ضبطی اکر انکلتره‌یه مطلوب ایسه ذاتاً مدافعه‌ده‌قالدیغی یتاق‌قلعه‌دن ومصردن بر چوق قوت چکمه‌سی اقتضا ایدردی. بو وظیفه‌یی فرانسه‌یه‌یوکله‌ندی، اوفرانسه‌یه‌که یوکون آلمانیا استیلاسی آلتنده بولونان ایلطریق قرنداشلرینی ایچون کندی جبهه‌سندن هیچ‌برقوتك ایکنجی درجه‌ده برجبهه‌یه‌افرازینه حالی مساعد

kıtasını, İslâm tehâcümünden ve Habeş hırsından muhafaza için İtalyan kuvvetlerinden istifade etmek istiyor. Son günlerde İtalya'dan daha başka yardım da bekliyor. Türklerde Süveyş'i tehdit ve Mısır'ı istilâ hevesleri henüz sönmedi. Eritre, dolayısıyla Süveyş kanalı'nda Mısır tarîkiyle Trablusgarb'ın tehlikeye düşmesinde; İtalya'nın da menfaat ve mazarratı müşterektir. İngiltere arzu ederse Süveyş'in muhafazası için İtalya mutlak kuvvet vermelidir. Bu talep is'âf edilmezse İtalya'yı tehdit hazırdır: Maden kömürü verilmez, para ikrâz edilmez...

İngiltere şüphesiz Balkanlar'da Alman kuvvetiyle çarpıştırmak için İtalya'yı Arnavutluk'un Avlunya ve Dirac'ın muhafazasındaki ehemmiyetten bahsederek Balkan Harbine sürüklemek isteyecek ve buna muvaffak olursa âtiyen Arnavutluk'ta İtalya ve Yunan menâfiini karşılıklı körükleyerek her ikisini de diğer cephelerde kendi emelinde istihdam edecek.

Fransızlar acaba İngiltere'ye sormuyorlar mı ve sormayacaklar mı ki, harp ateşini yakan ve ilk defa Fransızları Alman ağzına atan İngiltere kendi memleketinden, müstemlekelerinden bir şey kaybetmediği halde bugün birçok kuvvetlerini yeniden müstemleke edinmek hırsını sarf ediyor, neden değildir. Esasen bu keyfiyeti akıllı Fransızlar pek evvelden idrak ederek bunun aleyhinde epey feryat ettiler.

İngiltere bugün Yunanistan'ın bîtaraflığına pek açıkça taarruz etti. Bunda hakkı vardı; çünkü altı milyon Yunanlı içinde bir tek Venizelos Selanik'e kuvvet ihracına müsaade vermişti. Yine hakkı vardı; çünkü, bugün Yunanistan'a abluka vaz' etti. Yunan halkını açlıktan öldürmekle tehdit ediliyor. Maksadı Yunanistan'ı Sırbistan'ın imdadına teşvik değildir; ne olursa olsun onu harbe karıştırmaktan ibarettir. Zaten Sırbistan artık muavenet edilmez bir haldedir. Yukarıdan akan Alman ve Avusturya kuvvetleriyle çarpışacak fazla kuvvet bulsun ve kendisi de Selanik'e başka kuvvet celp etmek mecburiyetinden kurtulsun, o kadar... Çünkü İngiltere'nin celp edeceği bu kuvvetler şimdi Mısır'da, Sudan-ı Mısrî'de, Irak'ta, cenûbî İran'dadır. İngiltere bu kuvvetleri başka lüzumsuz cepheye ayıramaz.

Balkanlarda bu zehirli fırıldakları çevirirken İngilizler Irak istilasına hâdim kuvvet yetiştirmekle meşguldür. O hiç düzenini bozmaz. Rusya ve Fransa, ülkeler gaib ederler, Belçika ve Sırbistan harita-i âlemden silinir, İtalya ordular zâyi eder. Trablus tehlikeye düşer, bütün

Siper hayatı: Arkadaşları düşmanı gözlerken beride cenk mısahebesi

başka cephelerde çalışan bu İngiliz kuvvetleri Fransa cephesinde toplanarak Almanları Fransa toprağından çıkarmaya çalıştırılmıyor!..

Hayır, bu Harb-i Umûmî, İngiltere menfaati tatmin olununcaya kadar veyahut İngiltere, yeni müstemlekeler tedarikinde azîm müşkilâta maruz kalıncaya kadar devam edecek... Fransızlar, Ruslar, İtalyanlar bu acıyı daha bidâyette tarafeynin muvâfakatı olmaksızın sulh-ı münferid akdedilmeyeceği ahitnamesini imza ederken idrak etmelilerdi. Bugün İngiltere iyi bilir ki, kendisi ne zaman sulh arzu etse diğer bîçâre İtilaf kuvvetleri hemen bu arzuya parmak basacaklardı.

Ağaoğlu Ahmet

bunlara karşı İngiltere çubuğunu ateşlemek için muvafık bir rüzgar aramaktan başka bir şey düşünmez.

İtalya'yı da İngiltere değirmeni öğüttü ve harbe soktu. O istedi ki İtalya ile Avusturya'nın harbe başlaması Almanya-İtalya harbini de intaç etsin ve Alman kuvvetleri cenupta da da yıpransın. Aynı zamanda yine istedi ki Mısır'a teveccüh eden mücâhidîn süngüleri Trablus'a çevrilsin. Bu suretle hem Mısır Sünûsî tesirinden âzâde kalsın hem de İtalya'nın nüfuzu kırıldığı Trablus gelecek bir âtîde İngiltere'ye lokma olsun.. İtalya'dan yalnız bu menfaatleri beklemiyor. Afrika'da İngiliz Somali

دكلدر . اساسا بوكيفيتى عقلى فرانسزلر پك اولدن ادراك ايدەرك بونك علېنده اېى فرياد ايتديلر .

انكلتره بو كون يونانستانك ى طرفلته پك آجيقجه تعرض ايتدى . بونده حق واردى : چونكه آلتى مليون يونانلى ايچنده برنك ونيزه‌لوس سلانيكه قوت اخراجنه مساعده ويرمەدى . يه حق واردى : چونكه بو كون يونانستانه آيلوله وضع ايتدى ، يونان خلقى آچلقدن اولدورمكله تهديد ايدىلبور . مقصدى يونانستانك صربستانك امدادينه تشويق دكلدر ، نه اولورسه اولسون اونى حربه قاريشديرمقدن عبارتدر . ذاتاً صربستان آرتق مقاومت ايدەجك برحالەدەدر . بوقاريدن آلمان آلمان وآوسترياى قوتلريله چاريشه‌جق قصله قوت بولسون وكنديسى‌ده سلانيكه باشقه قوت جلب ايتمك مجبوريتندن قورتولسون، اوقدر.. چونكه انكلتره‌نك جلب ايدەجكى بو قوتلر شمدى مصرده، سودان مصرىه، عراقده، جنوبى ايرانەدەدر ، انكلتره بوقوتلرى باشقه لرومسز جبهه‌يه آيرەماز .

بالانلرده بوزهرلى فريادلرى چوبررکن انكليزلر عراق ، استيلاسنه خادم قوت يتيشدرمكله مشغولدر . او هيچ دوشمەدى بوزماز . روسيه و فرانسه الكلر غالب ايدرلر ، بلجيقا و صربستان خريطهٔ عالدن سيلنير ، ايتاليا ١ دولر ضايع ايدر ، طرابلس تهلكيه دوشر ، يونان قطعه‌سنى اسلام تهاجندن و حبش حرصندن محافظه ايچون ايتاليان قوتلرندن استفاده ايتك ايستيور . صوك كونلرده ايتاليادن دها باشقه بارديم‌ده بكليور : تورکلرده سويتى تهديد ومصرى استيلا هوسارى هنوز سونمەدى . ٥٠٠ديتره دولايسيله سويتى قاناللده مصر طريقيله طرابلس غربك تهلكيه دوشمەسنده ايتاليانك‌ده منفعت و مضرتى مشتركدر . انكلتره آرزو ايدرسه سويتك محافظه‌سى ايچون ايتاليا مطلق قوت ويرمەليدر . بو طلب اسعاف ايدىلمزسه ايتاليانى تهديد حاضردر : معدن كوموروى ويرىلمز ، پاره اقراض ايدىلمز . . .

انكلتره شبەسز بالانلرده آلمان قوتيله چاريشديرمق ايچون ايتاليانى، آرناوودلغك ، آولونيا ودراچك محافظه‌سنده‌كى اهميتندن بحث ايدەرك بالقان حربنه سوروكلمك ايسته‌يه‌جك وبوكا موفق اولورسه آيا آرناوودلغده ايتاليا وبونان منافعى قارشيلقلى كوروكليرك هر ايكيسى‌ده ديكر جبهه‌لرده كندىسى‌ايچون استخدام ايدەجك

فرانسزلر عجبا انكلتره‌يه صوزمايورلرى وصوزمايه‌جاقلرى كه حرب آتشى يافان وايلك دفعه فرانسزلرى آلمان آغزينه انكلتره كندى مملكتندن ، مستملكه‌لرندن ، ثى غالب ايتمەدىكى حالده بو كون بر چوق قوتلرنى يكدن مستملكه ايدمك حرصنه صرف ايدىيور ، نەدن

سيپر حياتى : آرقداشلرى دشمنى كوزلركن برده جنك مصاحبەسى

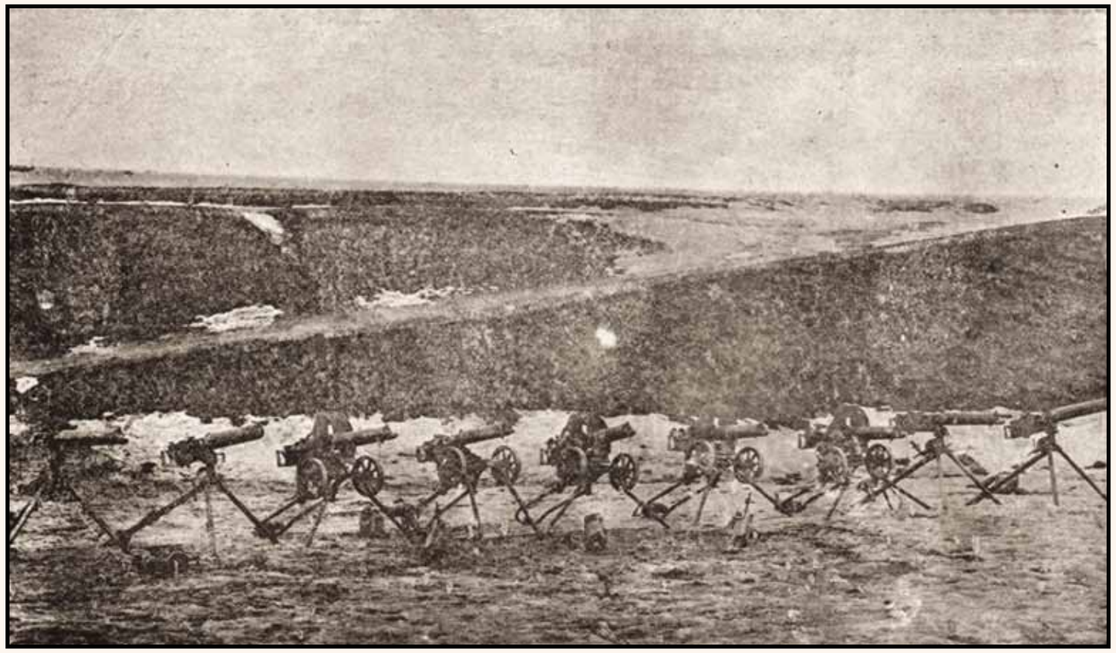
بونلره قارشى انكلتره جوبوغنى آتشله‌مك ايچون مرافق بر روزكار آرامقدن باشقه بزشى دوشونمز .

ايتاليانى‌ده انكلتره‌دكيرمنى اوكوندى وحربه صوقدى . او ايسته‌دىكه ايتاليا ايله آوسترياىك حربه باشلامەسى آلمانيا ـ ايتاليا حربنى‌ده نتاج ايتسين و آلمان قوتلرى جنوبده‌ده بيرالسين . عين زمانده يه ايسته‌دى كه مصره توجه‌ايدن مجاهدين سونكورى طرابلسه جوبريلسين . بوصورتله هم مصر سنوسى تأثيرندن آزاده قالسين هم‌ده ايتاليانك نفوذى قيريلديغى طرابلس كلمجك بر آتيده انكلتره‌يه لقمه اولسون . ايتاليادن پالكز بو مقصدلرى بكلمبور . آفريقاده انكليز صومال

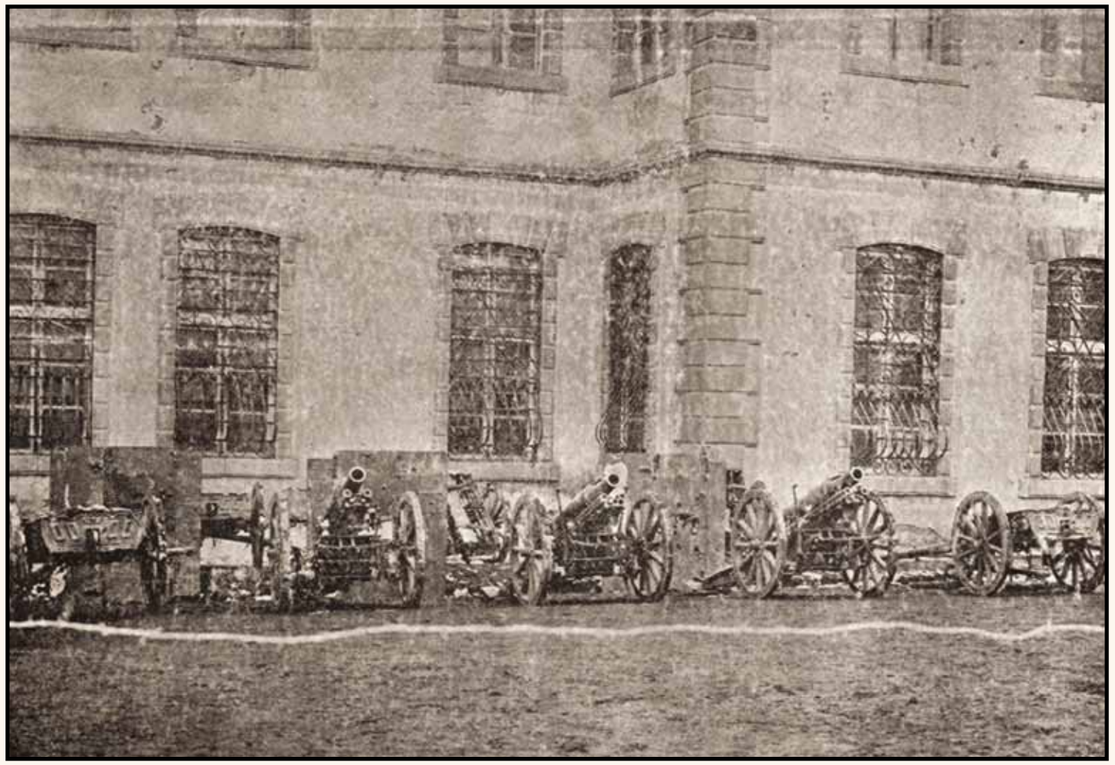
باشقه جبهه‌لرده چاليشان بو انكليز قوتلرى فرانسه جبهه‌سنده طو . پلانەرق آلمانلرى فرانسه طوپراغندن جيقارمەيه چاليشديرىليور ! . . .

خاير ، بو حرب عمومى ، انكلتره منفعتى تعيين اولونجه‌يه قدر ويا خود انكلتره، يكى مستملكەلر تدارك‌نده عظيم مشكلاته معروض قالديغى قدر دوام ايدەجك . . . فرانسزلر ، روسلر ، ايتاليانلر بو آتيى دها بداشده طرفينك موافق اولاجغى صلح منفرد عقد ايدىلەجكى عهد نامەسنى امضا ايدركن ادراك ايتمليدرلر . بو كون انكلتره اى بيليوركه كنديسى نه زمان صلح آرزو ايتسه دىكر بيچاره ائتلاف قوتلرى همان بو آرزويه بارمق باصه‌جقلردر !

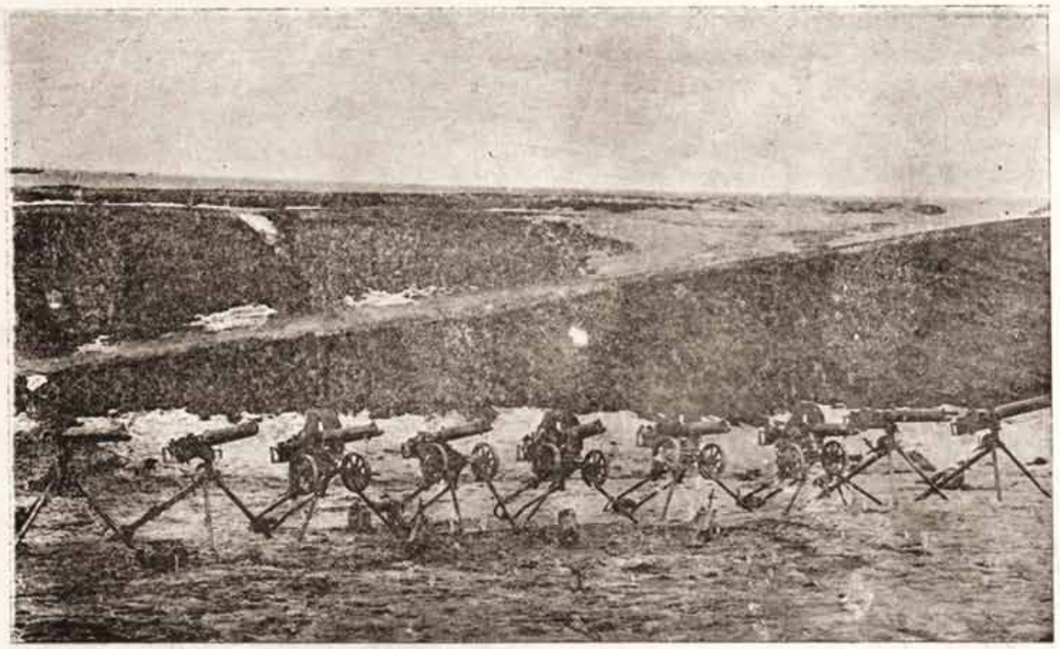
آغا اوغلى احمد

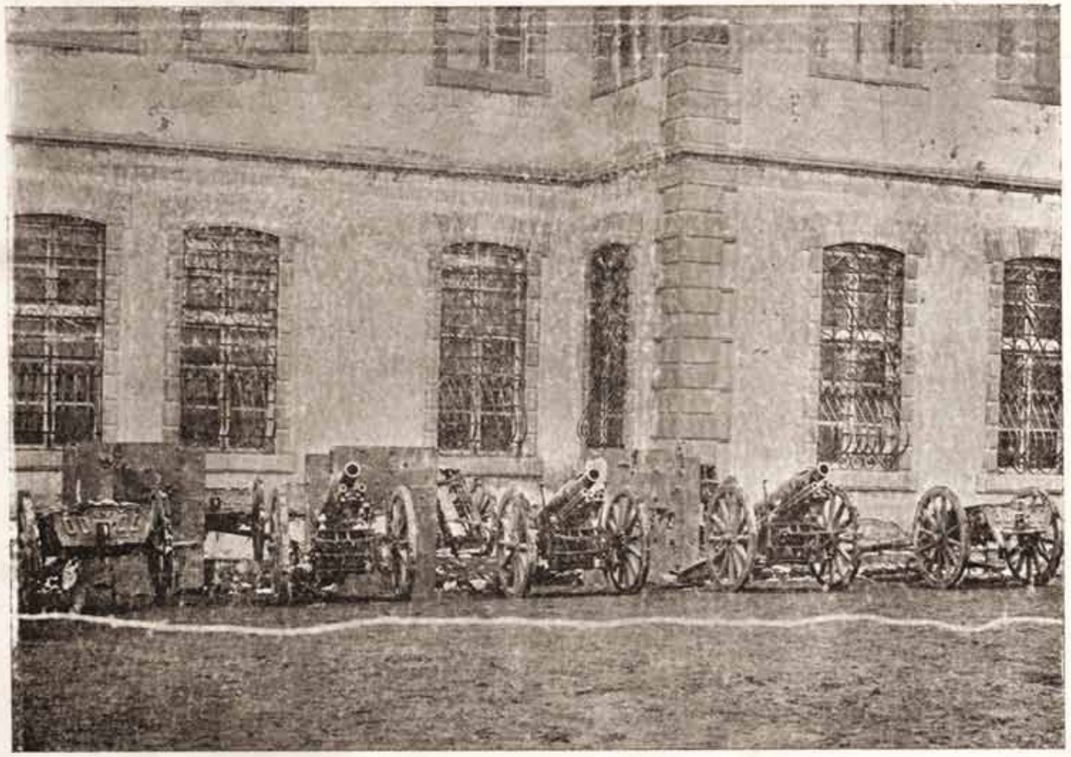
Kafkas harp cephesinde: Ruslardan zabt ettiğimiz mitralyözlerden birkaçı

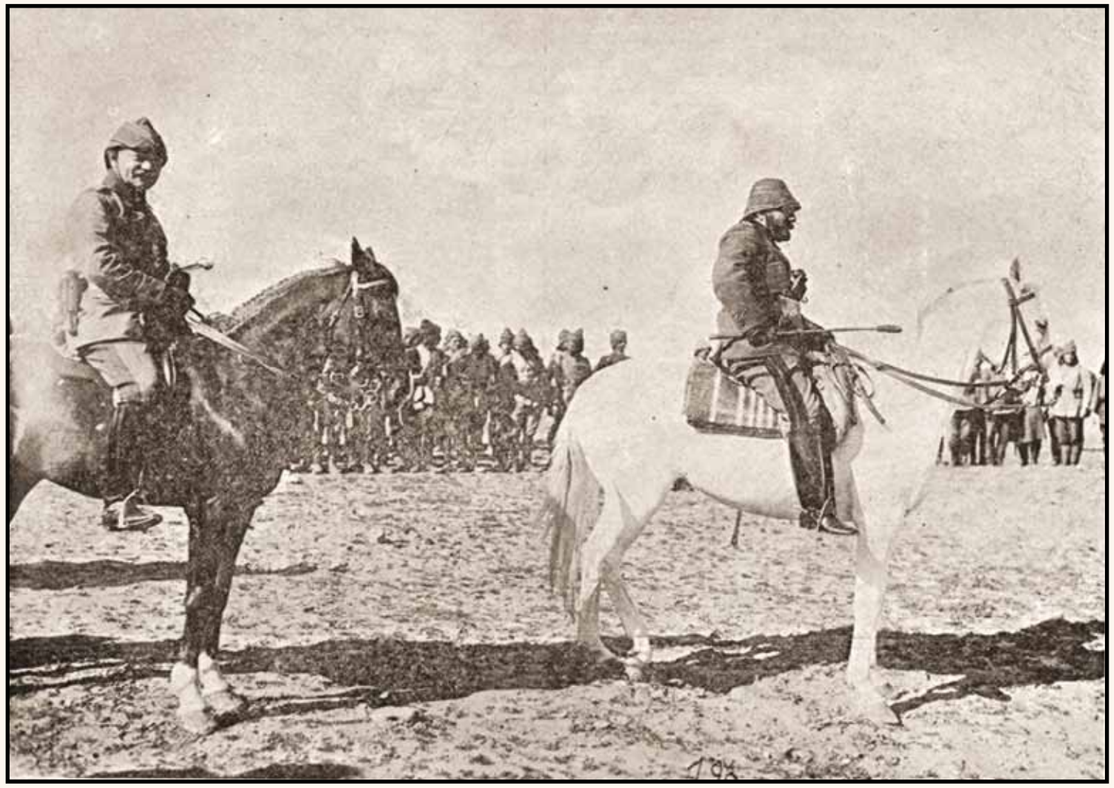
Irak harp cephesinde: İngilizlerden zabt ettiğimiz toplardan birkaçı

قفقاس حرب جبهه‌سنده : روسلردن ضبط ايتديكمز ميترالیوزلردن برقاچى

عراق حرب جبهه‌سنده : انكليزلردن ضبط ايتديكمز طوپلردن برقاچى

Dördüncü ordu kumandanı Cemal Paşa Bi'r'i's-seba'da Erkan-ı harbiye reisiyle birlikte askerlerini teftiş ederken

Millî Ajansdan

(Üçüncü ordu kumandanı Mahmut Kamil Paşa'nın maiyyetiyle teftişe hareketi: (Hasankala'da (Sağdan birinci Mahmut Kamil Paşa'dır)

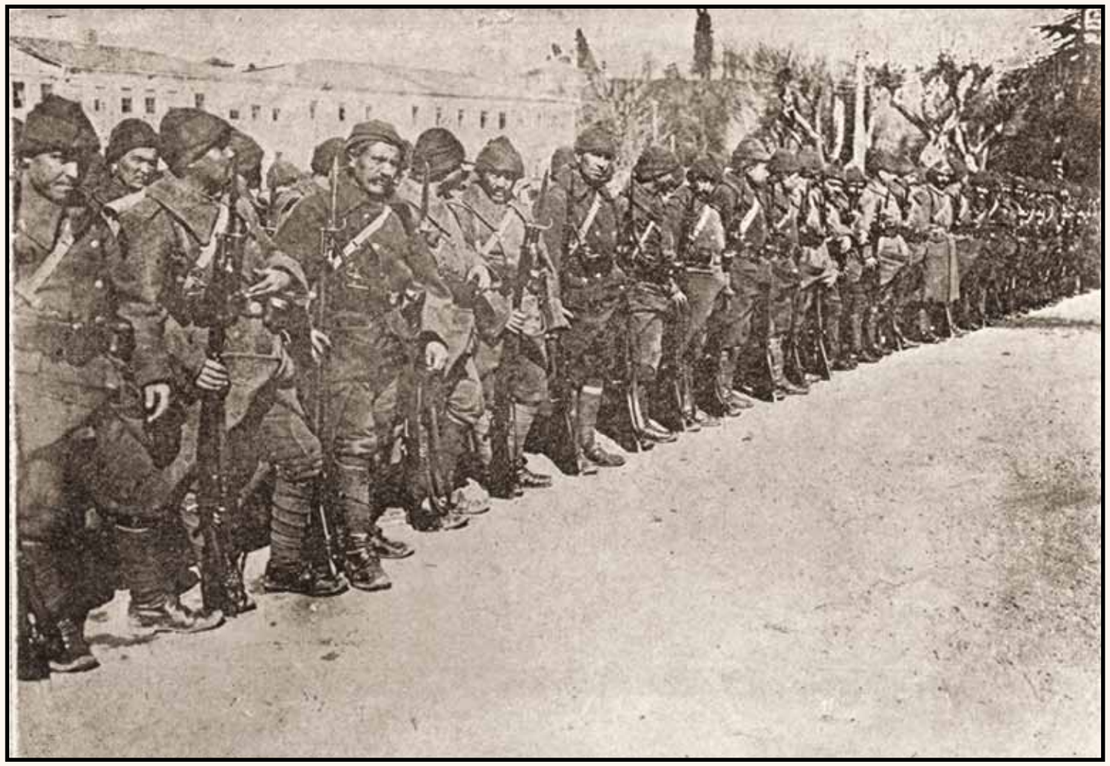

وردنجى اردو قومانه‌انى جمال پاشا بئرالسبعده ارکان حربيه رئيسيله بلکده عسکريسنى تفتيش ايدركن

اوچنجى اردو قومانه‌انى محمود کامل پاشانك معيتيله تفتيشه حرکتى: (حسن قلعه‌ده) ملى آژانسدن

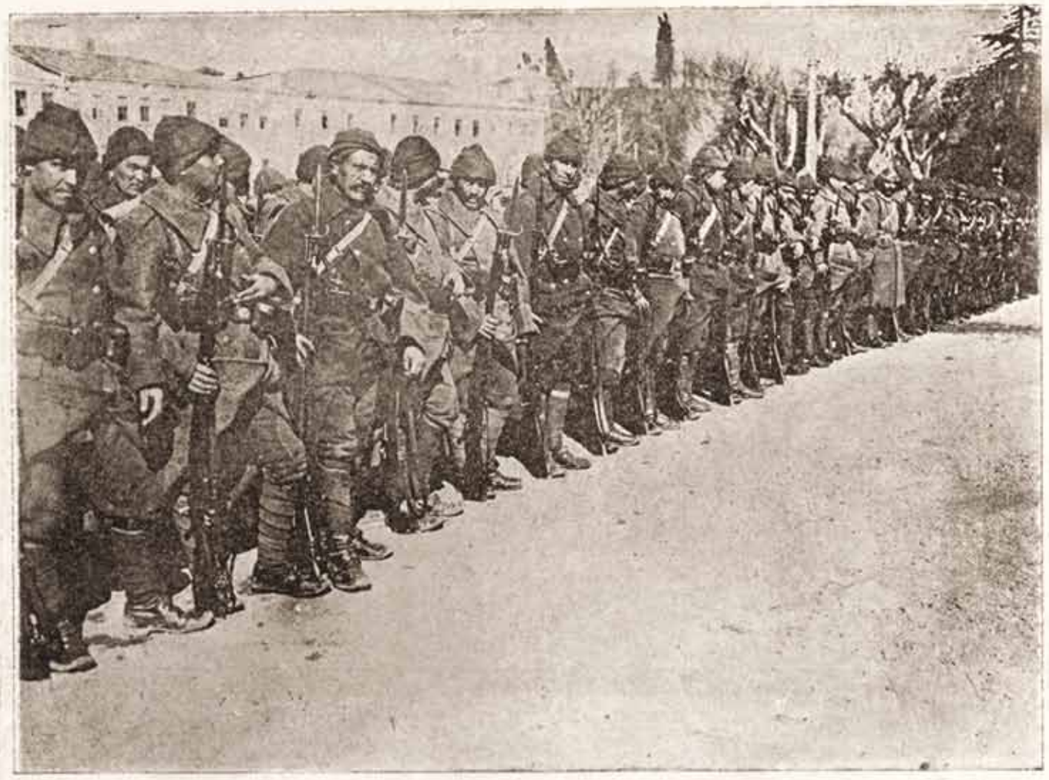
(صاغدن برنجى محمود کامل پاشادر)

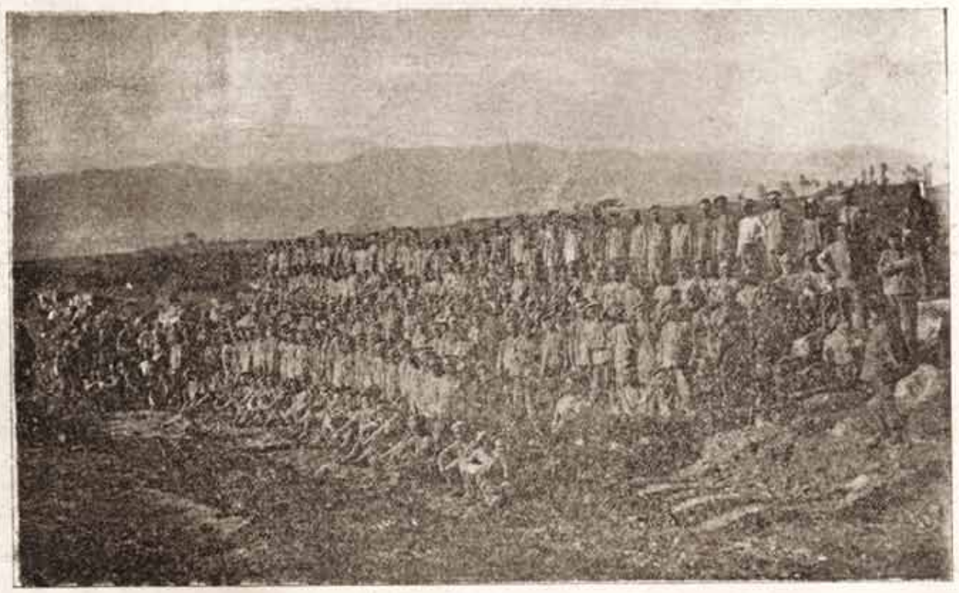
Dördüncü ordu kıtalarından biri yürüyüşe hazırlanırken

– Millî Ajansdan –

Kafkas harp cephesinde sağ cenahda alman Rus esirlerinden bir kısım

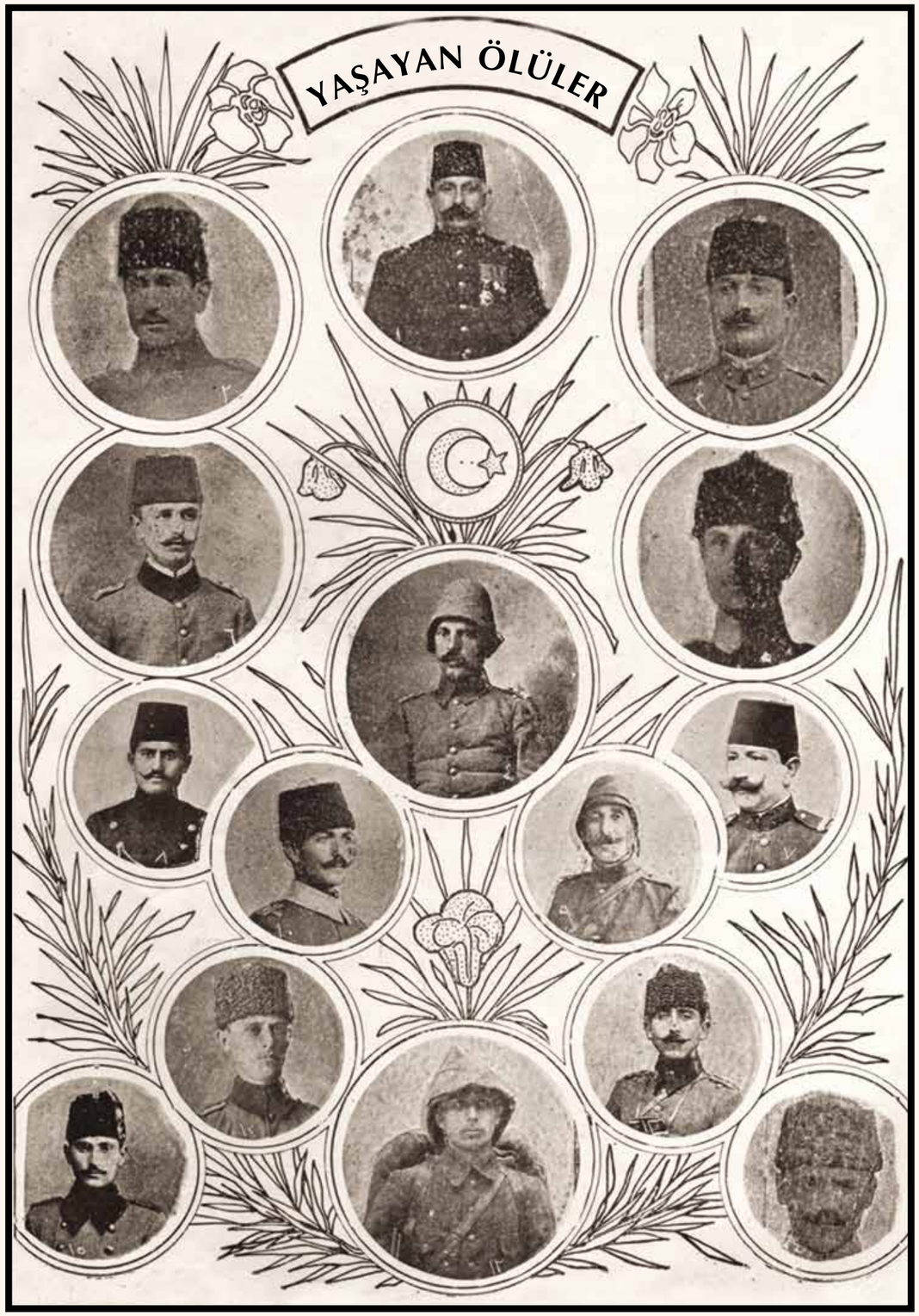

دردنجى اردو قطعه‌لرندن برى يورويشه حاضرلانيركن

– ملى آژانسدن –

قافقاس حرب جبهه‌سنده صاغ جناحده آلمان روس اسيرلرندن برقسم

(İzahatı karşıki sahifededir)

(ايضاحاتى قارشوكى صحيفه‌دەدر)

331. Dördüncü bölükten Mülazım Siirtli Ali Rıza Efendi ile beraber maiyyetlerindeki yaya süvarilerle muahharan gelen piyade taburundan ibaret kıtaya icra ettirdikleri hücum esnasında sebk eden dilîrane hamasetleri neticesinde düşmanın zabt etmiş olduğu bir tepe istirdad edilmiş ve mezkur tepe elyevm kendi namlarıyla yad edilmekte bulunmuştur.

11- Y36 T3 K9 İhtiyat Mülazım-ı sânîsi Manisalı Arif oğlu Ali Rıza Efendi. Şehadet tarihi: 22 Mayıs 331

12- Y11 T1 K3 Mülazım-ı sânîsi Münir Paşa oğlu Ali Haldun Efendi. Şehadet tarihi: 22 Haziran 331

13- Y12 T1 K4 Mülazım-ı sânîsi Muslihiddin oğlu Hasan Kemalettin Efendi. Şehadet tarihi: 30 Haziran 331

14- Numune istihkam Mülâzım-ı sânîsi Eyüplü Recai Efendi. 5/6 Mayıs 331 tarihinde düşman siperleri önünde şehit olmuştur.

15- Kolordu 5 Y75 T2 K2 Mülâzım-ı sânîsi Mustafa Nuh oğlu Mahmud Şükrü Efendi. Şehadet tarihi: 5 Kânûn-ı sânî 330

BÜYÜK KURBANLAR

Türkistan'ın Semerkand şehrinden ve muteber tacirlerinden olup bir müddetden beri İstanbul'da bulunan Mehmed Giray Taceddin Efendi geçen Teşrin-i sani'nin dokuzuncu pazar ertesi akşamı, muharebeye gidememekden mütevellid bir teessürle intihar etmiştir. Belçika'dan birinci derecede doktor diplomasıyla neş'et eden küçük kardeşi Sabır Taceddin Efendi gönüllü olarak Kafkas darü'l-harbine gitmiş ve geçen kış orada tifodan vefat etmişti.

Mehmed Giray Efendi, münevver ve hamiyyetli bir zatdı: Ticaretinden hasıl olan senevî beş altı bin ruble (650-750 Osmanlı lirası) kazancının hemen kısm-ı azamını mekteblere, medreselere, cemiyet-i hayriyelere, gerek Rusya'da ve gerek Türkiye ve Avrupa'da tahsilde bulunan fakir Türk talebelerine sarf etmekde idi. İstanbul'da bulunduğu zaman zeki ve çalışkan gördüğü hemşehrî talebelere pek çok yardımda bulundu.

Merhumun Semerkand'da Rahim Taceddin Efendi isminde bir biraderi daha vardır ki Rusya Türk matbuatında şiirleri ve alimane makaleleriyle şayan-ı hürmet bir mevki kazanmıştır. Rahim Efendi'nin "Durağan Turan" yani "Mühr-i perişan olmuş Turan" namında mühim bir eseri de vardır. Memleketini, rahatını, servet ve saadetini terk ile Türk birliği için hayatlarını feda eden bu iki kurban kardeşe Fatiha'lar ithaf ederiz.

Türk birliğinin büyük kurbanları: Biri Kafkas harp cephesinde ölen biri muharebeye gidememek ye'siyle intihar eden iki kardeş.

Mehmed Sabır Taceddin *Mehmed Giray Taceddin*

1- Yirminci Alay kumandanı Üsküdarlı Bekir oğlu Kaimmakam Mehmet Halid Bey [1289]. Şehadet tarihi: 27 Temmuz 331.

2- Ağır obüs taburu kumandanı Kale-i Sultaniyeli İsmail oğlu Mülazım-ı evvel Hasan Hulusi Efendi [301] Şehadet tarihi: 5 Mart 331. Takım zabiti Mevsuf Efendi ile birlikte fevkalade fedakarlık ve şecaat göstermiş olduğundan kumanda ettiği bataryaya "Hasan Mevsuf Bataryası" nâmı verilmiştir. Gümüş liyakat madalyasıyla da taltif edilmiş idi. Vuku-ı şehadetine mebni mezkur madalya berat-ı âlîsiyle beraber ailesine ihda olunmuştur.

3- Ağır obüs T1 K1 Mülâzım-ı sânîsi Trablusgarblı Mehmed Mevsuf Efendi [309]. Şehadet tarihi: 5 Mart 331. Mezkur tarihte fedâkârâne îfa-yı vazife etmekte iken batarya kumandanı Hasan Hulusi Efendi ile birlikte ihraz-ı rütbe-i şehadet eylemiştir.

4- Ordu 2 Fırka 4 Y 124 T 1 kumandanı Dersaadetli Mustafa Fehmi Paşa oğlu Mehmed Ziya Efendi. Şehadeti: 5/6 Temmuz 331

5- Edirne kal'a istihkam taburu yüzbaşısı Yusuf Kenan Efendi. Şehadet tarihi: 9/10 Haziran 331

6- Y1 K12 Yüzbaşısı Lofçalı Şevki oğlu Yusuf Ziya Efendi. Şehadet tarihi: 5/6 Mayıs 331

7- Y44 T1 K3 Mülâzım-ı evveli Hasan Paşa oğlu Hüseyin Naim Efendi. Şehadet tarihi: 16/18 Nisan 331

8- Kolordu Y12 Y105 T2 K5 Yüzbaşısı Süleymaniyeli Osman Bey. Şehadet tarihi: 1 Temmuz 331 [Millî Ajansdan].

9- Nizamiye Alay 36 K11 Mülâzım-ı evveli Hüseyin Efendi. Şehadet tarihi: 22 Mayıs 331

10- Kolordu Y3 Süvari Y15 K2 Mülâzım-ı evveli Amasyalı Abdullah oğlu Halid Efendi. Şehadet tarihi: 17 Mayıs

١ — يكرمنجى آلاى قوماندانى اسكدارلى بكر اوغلى قائمقام محمد خالديك [١٢٨٩] . شهادت تاريخى: ٢٧ تموز ٣٣١.

٢ — آغير اوبوس طابورى قوماندانى قلعهٔ سلطانيه‌لى اسماعيل اوغلى ملازم اول حسن خلوصى افندى [٣٠١] . شهادت تاريخى : ٥ مارت ٣٣١ . طاقم ضابطى موصوف افندى ايله برلكده فوق‌العاده فدا كارلق وشجاعت كوسترمش اولديغندن قوماندا ايتديكى بطريه‌يه « حسن موصوف بطريه‌سى » نامى ويرلمشدر كوموش ليساقت مدالياسيله‌ده تلطيف ايدلمش ايدى . وقوع شهادتله مبنى مذكور مداليه برات عاليسيله برابر عائله‌سنه اهدا اولنمشدر .

٣ — آغير اوبوس ط ١ ك ١ ملازم ثانيسى طرابلس غربلى محمد موصوف افندى [٣٠٩] . شهادت تاريخى: ٥ مارت ٣٣١. مذكور تاريخده فدا كارانه ايفاى وظيفه ايتمكده ايكن بطريه قوماندانى حسن خلوصى افندى ايله برلكده احراز رتبهٔ شهادت ايلمشدر .

٤ — اردو ٢ فرقه ٤ ى ١٢٤ ط ١ قوماندانى درسعادتلى مصطفى فهمى پاشا اوغلى محمد ضيا افندى . شهادتى : ؟ تموز ٣٣١ .

٥ — ادرنه قلعه استحكام طابورى يوز باشيسى يوسف كنعان افندى. شهادت تاريخى: ؟ حزيران ٣٣١ .

٦ — ى ك ١٢ يوز باشيسى لوفجه‌لى شوق اوغلى يوسف ضيا افندى . شهادت تاريخى: ؟ مايس ٣٣١ .

٧ — ى ٤٤ ط ١ ك ٣ ملازم اولى حسن پاشا اوغلى حسين نعيم افندى . شهادت تاريخى : ؟ نيسان ٣٣١ .

٨ — قول اوردوى ١٢ ى ١٠٥ ط ٢ ك ٥ يوز باشيسى سليمانيه‌لى عثمان بك . شهادت تاريخى : ١ تموز ٣٣١ [ملى آزانسدن].

٩ — نظامیه آلاى ٣٦ ك ١١ ملازم اولى حسين افندى . شهادت تاريخى : ٢٢ مايس ٣٣١ .

١٠ — قول اوردوى ٣ سوارى ى ١٥ ك ٢ ملازم اولى آماسيه‌لى عبدالله اوغلى خالد افندى . شهادت تاريخى : ١٧ مايس ٣٣١. دردنجى بلوكدن ملازم سعردلى على رضا افندى ايله برابر معيتلرنده‌كى پاياسوارياريله مؤخراً كلن بياده‌طابورندن عبارت قطعه‌يه اجرا ايتديردكلرى هجوم اثناسنده سبق ايدن دليرانه حماسلرى نتيجه‌سنده دشمنك ضبط ايتمش اولديغى برتپه استرداد ايدلمش ومذكور تپه اليوم كندى ناملريله ياد ايدلمكده بولنمشدر .

١١ — ى ٣٦ ط ٣ ك ٩ احتياط ملازم ثانيسى مغنيسالى عارف اوغلى على رضا افندى. شهادت تاريخى: ٢٢ مايس ٣٣١ .

١٢ — ى ١١ ط ١ ك ٣ ملازم ثانيسى منير پاشا اوغلى على خلدون افندى . شهادت تاريخى : ٢٢ حزيران ٣٣١ .

١٣ — ى ١٢ ط ١ ك ٤ ملازم ثانيسى مصلح‌الدين اوغلى حسن كمال الدين افندى . شهادت تاريخى : ٣٠ حزيران ٣٣١ .

١٤ — نمونه استحكام ملازم ثانيسى ايوبلى رجائى افندى. ؟ مايس ٣٣١ تاريخنده دشمن سپرلرى اوكنده شهيد اولمشدر.

١٥ — قول اوردوسى ٧٥ ط ٢ ك ٢ ملازم ثانيسى مصطفى نوح اوغلى محمود شكرى افندى. شهادت تاريخى: ٥ كانون ثانى ٣٣٠.

محمد سابر تاج‌الدين

محمد كرای تاج‌الدين

بويوك قربانلر

تركستانك سمرقند شهرندن ومعتبر تاجرلرندن اولوب برمدت بری استانبولده بولونان محمد كرای تاج‌الدين افندی كچن تشرين ثانينك طقوزنجی پازار ايرتسی آقشامی ، محاربه‌يه كيدمه‌مكدن متولد برتأثرله انتحار ايتمشدر . بلجيقه‌دن دنجی درجه‌ده دوقتور ديپلوماسيله نشئت ايدن كوچوك رقاده‌نی صابر تاج‌الدين افندی كوكلی اولدرق قافقاس دار الحربه كيتمش وكچن قيش اورادە تيفودن وفات ايتمشدی .

محمد كرای افندی ، متوروحيتلی پرذاتدی : تجارتندن حاصل اولان سنوی بش آلتی بيك روبله (٦٥٠ - ٧٥٠ عثمانلی ليراسی) قازانجينك هامان قسم اعظمنی مكتبلره ، مدرسه‌لره ، جمعيت خيريه‌لره ، كرك روسيه‌ده وكرك تركيه‌ده آورو پاده تحصيلده بولونان فقير تورك طلبه‌لرينه صرف ايتمكده ايدی استانبولده بولوندقجه زمان ذكر و پاليشفان كوردیكی محترم طلبه‌لره پك چوق زرده بولوندی .

مرحوم سمرقندده رحيم تاج‌الدين فدائی اسمنده برادرينی دها واردركه روسيه تورك مطبوعاتنده شعرلری وعالمانه مقاله‌لريله شايان حرمت برموقع قازانمشدر . رحيم افندينك « طوروغان توران » يعنی « محو پريشان اولمش تورن » نامنده مهم بر اثری ده واردر . مملكتنی ، راحتنی ، ثروت وسعادتنی تركايله تورك برلكی ايچون حياتلرينی فدا ايدن بو ايكی قربان قارداشه فاتحه‌لر اتحاف ايده‌رز .

تورك برلكنك بويوك قربانلرندن : بری قافقاس حرب جبهه‌سنده ، ديگری محاربه‌يه كيده‌مدمك يأسيله انتحار ايده‌ن ايكی قارداش .

Hakkı Paşa'nın vefatı üzerine başkumandanlık vekalet-i celilesinden ordu kumandanlıklarına yazılan ta'mimin sureti

Üçüncü ordu kumandanı Hafız Hakkı Paşa mevki'-i harbde, vazifesi başında hastalanarak vefat etti. Fart-ı zeka ve dirayetini, şecaat ve fedakârîsini, vatanına muhabbetini her vesile ile isbat etmiş, nezaket ve tevazuuyla, mezaya-yı ahlakiyesiyle kendisini herkese sevdirmiş olan Hafız Hakkı Paşa'nın vefatıyla Osmanlı ordusu cidden mühim bir ziya' karşısında bulunuyor.

Müşarün ileyh vatanına daha pek âlî hizmetler ifa edecek bir çağda, hayatının en cevval bir devresinde uful-i na-gihanî ve ebedîsiyle pek müteessir bulunuyorum. Kendisinin fıtrat-ı mümtazesini, iktidar ve şecaatini görüp işitmiş, ne müstesna bir cevher-i fetanet ve deha olduğunu idrak eylemiş olan her Osmanlı zabitinin de bu güzide kumandanın irtihalinden mütevellid teessüratıma pek samimi bir suretde iştirak edeceğinden eminim.

Tarih-i askerîmiz menakıb-ı askeriye ve vatanperveranesini ihlafa nakl edeceği e'azım-ı ashab-ı seyf arasında hiç şübhesiz Hafız Hakkı Paşa'ya da bir mevki-i tazim ve ihtiram tahsis edecek ve bu şehid-i muhteremin hatıra-i mübeccelesi Osmanlı ordusunda ebediyen takdir ve sitayişlerle yad olunacakdır. Vatanı uğrunda feda-yı can ederek silah arkadaşlarına müessir bir numune-i imtisal izhar eden müşarün ileyhin ruh-ı muazzezine karşı medyun bulunduğumuz hürmet ve tazimi göstermek için bi'l-cümle kıt'at ve mevaki'-i askeriyede sure-i (Yasin) şerif tilavet olunarak mesubatının ruh-ı müşarün ileyhe ihda ve ithaf ve rahmet ve gufran-ı ilahinin isticlab olunmasını tavsiye ederim.

Başkumandan Vekili

Enver

Hakkı Paşa merhumun "Bozgun" namındaki kitabında feryadlarından birkaç numune

"Harbde bozgunluk hastalığını tedavi için herşeyden evvel milletin belini doğrultmalıdır. Ana kucağında, demir vücudlu, çelik sinirli evladlar yetişdirmeğe çalışmalıdır. Bozuk kanlı bozuk sinirli atalar ordu bozgunluğunun ilk tohumunu hazırlarlar."

"Muzafferiyetin en birinci şartı fedakarlıkdır. Fedakarlık, vatan muhabbetinden, Allah korkusundan, iman kuvvetinden doğar. Allah'ını bilmeyen, vatanından değil, köyünün hududundan gafil bulunan, dini, imanı ancak babadan miras kalmış bir gölgeden ibaret kalan insanlar için bugünki harblerde bozgunluk mutlakdır."

"Zabit milletin taptığı âlî mefkureye herkesden ziyade kuvvetli bir iman ile sarılmış olmalıdır ki eline geçecek çürük kalplere azim ve metanet nefh edebilsin."

HÜCÛM

Gün ufukta görününce bir borunun tunç sesi;
Donmuş sükût arasında, uzun uzun çınladı.
Bütün tabur Allah deyip siperlerden fırladı:
Alınları bekliyordu zaferin bûsesini...

Karşılaştı göğüslerin kızgın, harîs nefesi..
Süngülerin sivri ucu göğüslerde parladı..
Senelerin öcünü Türk, Rus bağrına sapladı,
Beyinleri parçaladı Türk'ün dipçik darbesi...

Uğultular dindi; çelik şakırtılar kesildi.
Kan dalgalı bayrağımız yükseklere dikildi.
Türk'ün ateş savleti Rus gurûrunu eritti.

Artık uzak ufuklara gömülüyor bozgunlar...
Buzlu, ezik kar üstünde kandan göller var şimdi.
Didikliyor lâşeleri berrak gözlü kuzgunlar...

Teşrîn-i evvel 1331 26

Vedad Nedim

Güzel Rumili'nin acı, ateşli hatıraları bana Konya, Erzurum, Bağdad, Mekke için yavrusu çalınan bir kartal şefkati ve hırçınlığı veriyor.

Altun mehtablar, gümüş çağlayanlar, zümrüd ormanlar, güzel göller, çiçekler, şakırdayan bülbüller, cıvıldayan kuşlar bana hep Osmanlılığın sevgili Rumilisini acı acı düşündürüyor. Artık benim için şafaklar kan, şebnemler gözyaşı, davul sesi inilti, musiki feryaddır. Artık benim için hayatın yegane emeli, biricik gayesi ordunun namusuna sürülen kara lekeyi silmek ve inleyen esir kardeşlerimin bir gün imdadına yetişmekdir.

Bu kadar elemlerden, bu kadar kara günlerden sonra beni yaşatan, bu kadar lekeli bozgunluklardan sonra bu üniforma ile milletin karşısına çıkmak cüretini veren içimi yakan bu büyük emelin intikam ateşi ve milletle ordunun gençliğinde gördüğüm ümid-i istikbal nurudur."

حق پاشانك وفاتى اوزرينه باش قوماندانلق وكالت جليله‌سندن اردوقوماندانلقلرينه يازيلان تعميمك صورتى

اونجى اردو قوماندانى حافظ حق پاشا موقع حربده ، وظيفه‌سى باشنده خسته‌لانارق وفات ايتدى. فرط ذكا ودرايتى ، شجاعت وفداكارىسى، وطنته محبتى هروسيله‌ايله اثبات ايتش ، تزاكت وتواضعيله ، مزايای اخلاقيه‌سيله كنديسنى هركسه سودىرمش اولان حافظ حق پاشانك وفاتيله عثمانلى اردوسى جداً مهم برضياع قارشيسنده بولونيور .

مشاراليه وطنيه‌وهايك عالى خدمتلر ايفا ايده‌جك برچاغده، حياتنك الجوال بردوره‌سنده اقول ناكهانى وابديسيله پك متأثر بولونيورم . كنديسنك فطرت ممتازه‌سى ، اقتدار وشجاعتى كوروب ايشيتمش ، نه مستثنا برجوهر فطانت ودها اولديغنى ادراك ايلەمش اولان هرعثمانلى ضابطنك‌ده بوكزيده قوماندانك ارتحالندن متولد تأثراته پك صميمى برصورتده اشتراك ايده‌جكندن ايمنم .

تاريخ عسكريمز مناقب عسكريه ، وطنپرورانه‌سى اخلافه نقل ايده‌جكى اعاظم اصحاب سيف آراسنده هيچ شبهه‌سز حافظ حق پاشايه‌ده برموقع تعظيم واحترام تخصيص ايده‌جك وبو شهيد محترمك خاطرهٔ مبجله‌سى عثمانلى اردوسنده ابدياً تقديرستايشلرله ياد اولوناجقدر . وطنى اوغورنده فداى جان ايده‌ك سلاح آرقداشلرينه مؤثر برنمونهٔ امتثال اظهار ايده‌ن مشاراليهك روح معززينه قارشى مديون بولوندىغمز حرمت وتعظيمى كوسترمك ايچون بالجمله قطعات ومواقع عسكريه‌ده سورهٔ (يس) شريف تلاوت اولونارق متوباتنك روح مشاراليه اهدا واتحاف ورحمت وغفران الهيك استجلاب اولونماسنى توصيه ايده‌رم .

باش قوماندان وكيلى

انور

حق پاشا مرحومك « بوزغونه » نامنده‌كى كتابنده فريادلرندن بر قاچ نمونه

كوزل روم ايلينك آجى، آتشلى خاطره‌لرى بكا تونيه، ارضروم، بغداد، مكه ايچون ياوروسى چالينان برقارتال شفقتى وخير چينلغى ويريور .

آلتون مهتابلر، كموش چاغليانلر، زمرد اورمانلر ، كوزل كوللر ، جيچكلر ، شاقيردايان بلبللر ، جيويلدايان قوشلر بكا هپ عثمانليلغك سوكيلى روم ايلينى آجى آجى دوشوندريور . آرتق بنم ايچون شفقلر قان ، شبنملر كوز ياشى ، طاووس سسى ايكنى ، موسيقى فرياددر. آرتق بنم ايچون حياتك يكانه املى، بريجك غايه‌سى اردونك ناموسنه سورىلن قره لكه‌يى سيلمك وايكه‌لين اسير قرده‌شلريمك بركون امدادينه يتشمكدر .

بو قدر المادن، بو قدر قاره كونلردن صكره بنى يشادان ، بو قدر لكه‌لى بوزغونلقلردن صكره بو اونيفورمه ايله ملتك قارشيسنه چيقمق جرئتنى ويرن؟ ايچمى ياقان بوبويوك املك انتقام آتشى وملتلهاردونك كنجلكنده كورديكم اميد استقبال نورى در .»

هجوم

كون الفده كوروتجه بر بورونك طوغ سى ،
طوغشى سكوت آراسنده، اوزون اوزون جيلا ى.
يوتون طابور الة دروب سيرلردن فيرلادى :
آتلرى بكليوردى ظفرك بوسه‌سنى ...

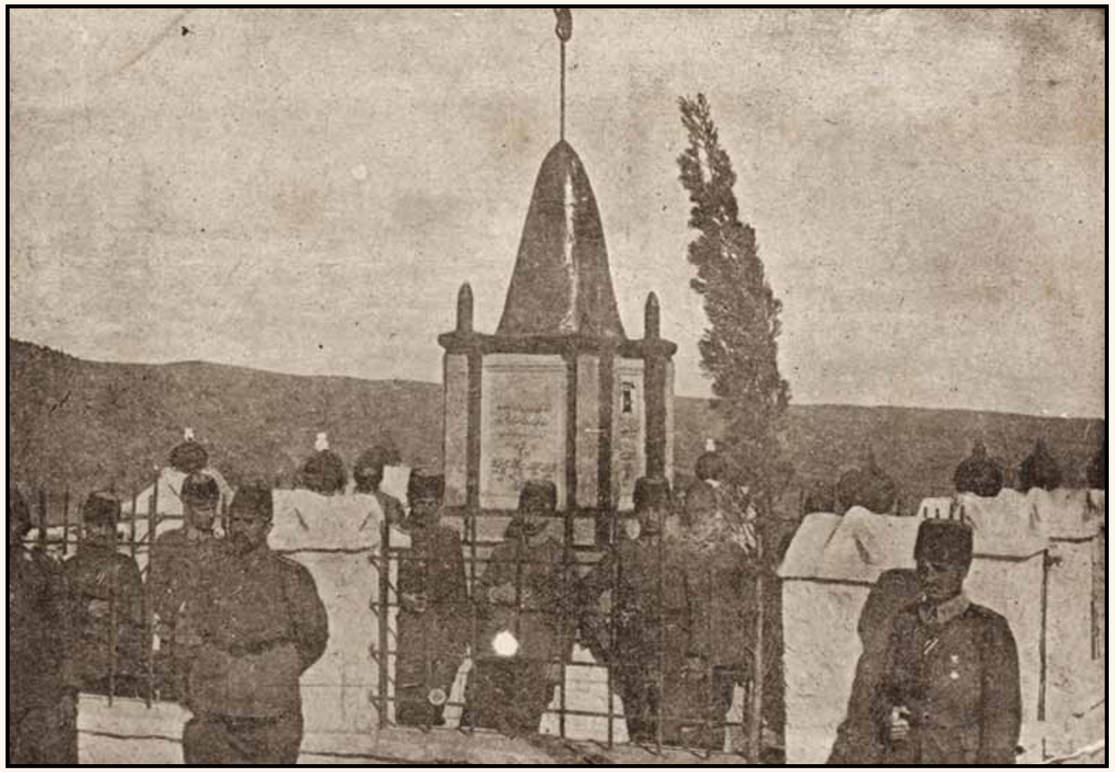
قارشيلاشدى كوكسلرك تيزغين ، حريص نفسى ..
سونكولرك سيورى ارجى كوكسلرده پارلادى ..
دشمنلرك ثوبنى تورك ، رومى باغرينه صاپلادى ،
پنلرى پارچالادى تورك دىجك ضربه‌سى ...

اوغولنور دينندى ، بيلك شاقيرتيلر كيلدى .
قان دالغالى بايراغمز بوكسكره دىكيلدى .
تورك آتش صولى روس غربى أرتدى .

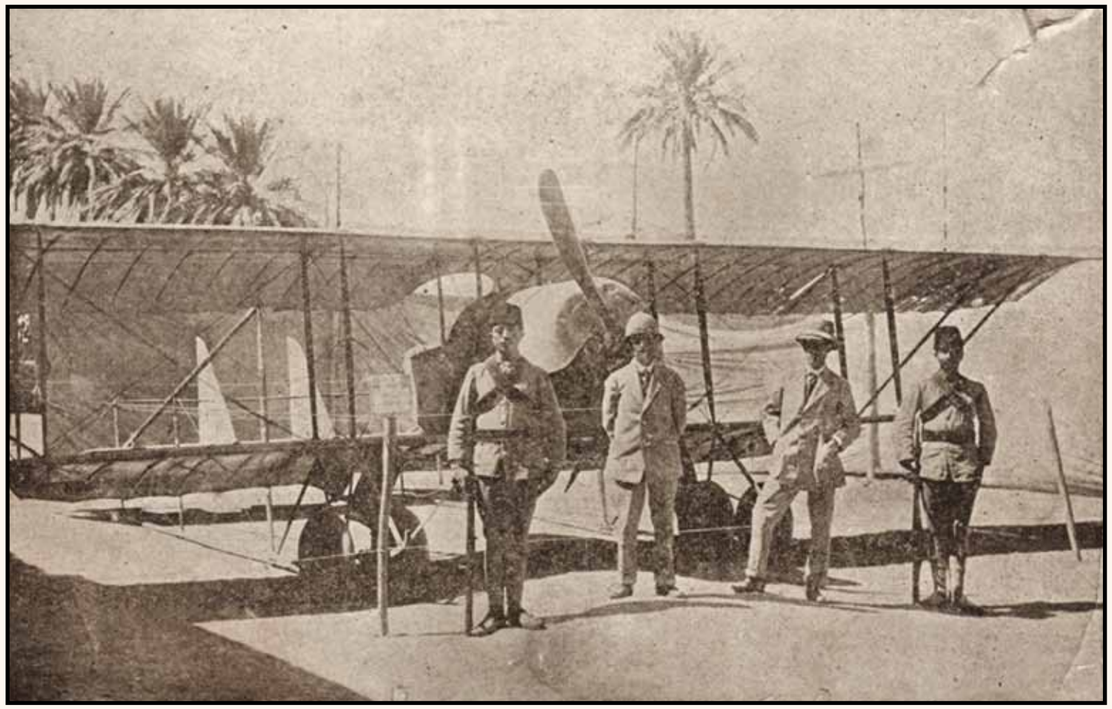
آرتق اوزاق افقلره كوموليور بوزغونلر ...
بوزلى، أزيك قار اوستنده قاندن كولرواريشيدى.
ديدىكيور لاشه‌لرى پراق كوزلى قوزغونلر...

٢٦ تشرين اول ، ١٣٣١ وداد نديم

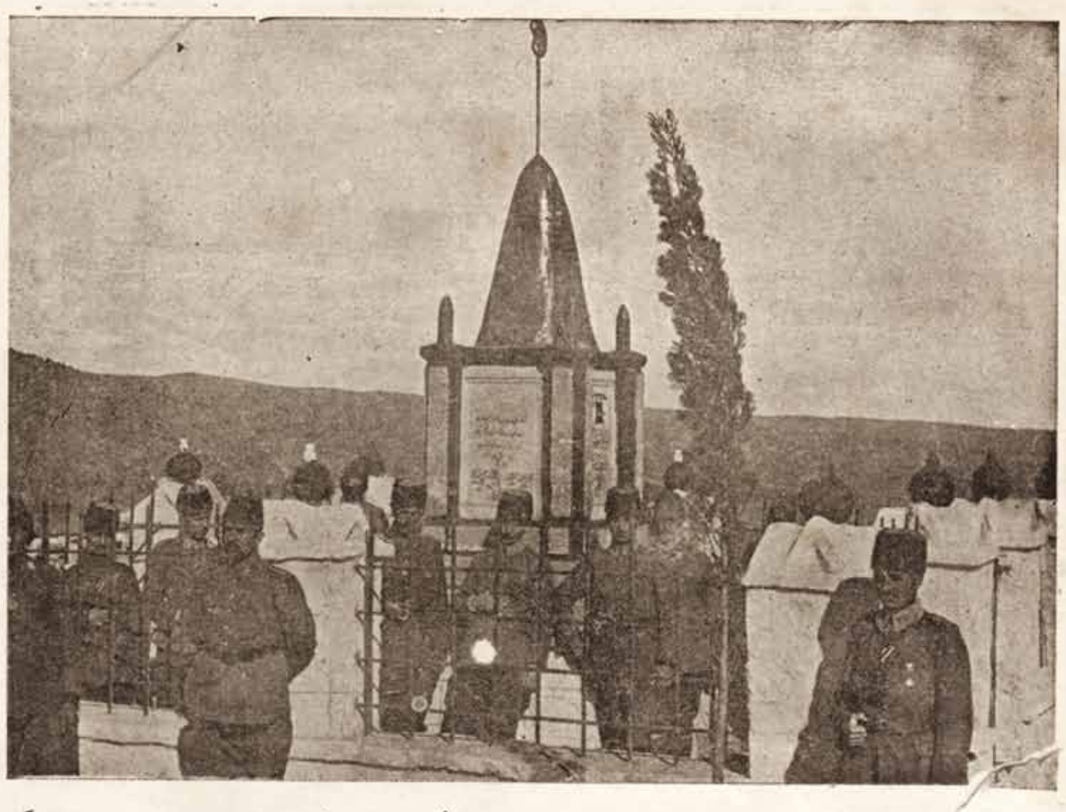
اولملىدركه الله كچه‌جك چوروك قلبلره عزم و متانت نفخ ايده‌بيلسين. »

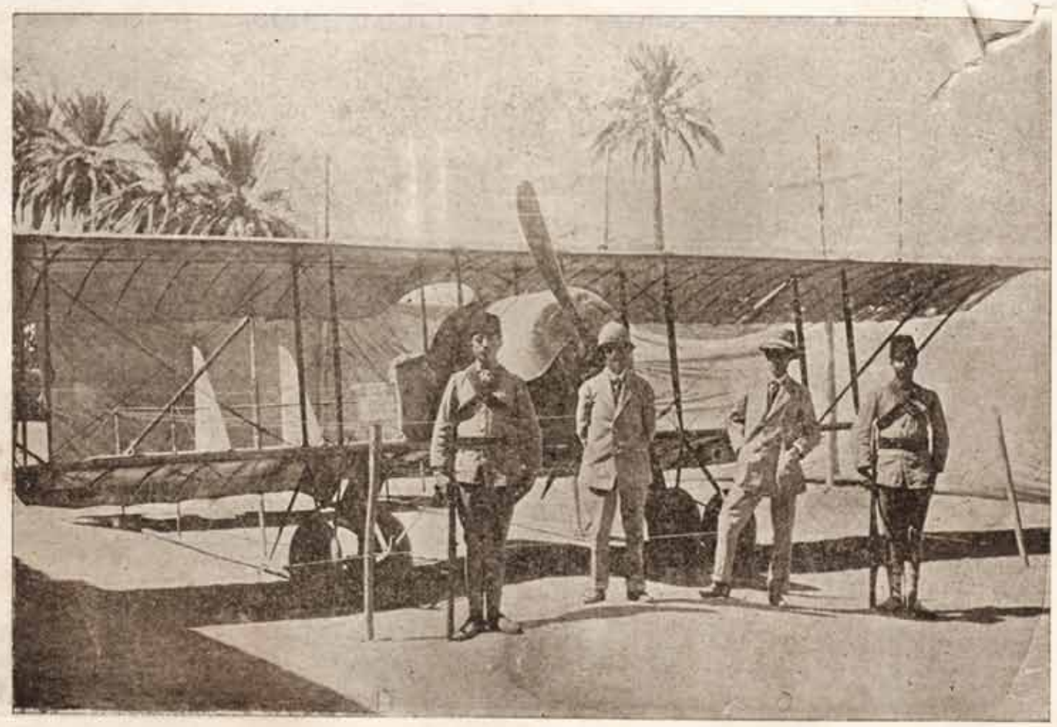
Maydos civarında Maltepe'de düşmanın tayyare bombasıyla iş başında şehid olan üçüncü telgraf bölüğü efrâdından dört nefer nâmına yapılan âbide

Irak harp cephesinde düşürülen İngiliz tayyaresiyle esir edilen binicileri: Kolağası Atken ve Mülazım Trolver.

مایدوس جوارنده مالتپه‌ده دشمنك طیاره بومباسیله ایسه باشنده شهید اولدقده اوجنجی تلغراف بلوکی افرادندن درت نفر نامنه یاپیلمقده آبده

عراق حرب جبهه‌سنده دوشمردلیه انکلیز طیاره‌سیله اسیر ایدیلن بینیجیلری: قول آغاسی آتکه و مولزم ترولور

Bahr-ı ahmerde İngilizlerin esir ettikten sonra yaralayıp sahile attıkları kotra(?) reisi bir ihtiyarın toprağımızda yaresi sarılırken

Çanakkale'de batırdığımız "Safir" tahtelbahrinin mühendisi olup zâbitlerimizden birinin denize atladığı halde kıurtaramadığı mühendis "Bone"nin esir arkadaşları ve papaz hızırıyla cenaze merasimi

Düşmanlarımızla aramızda medeniyet mukayesesi

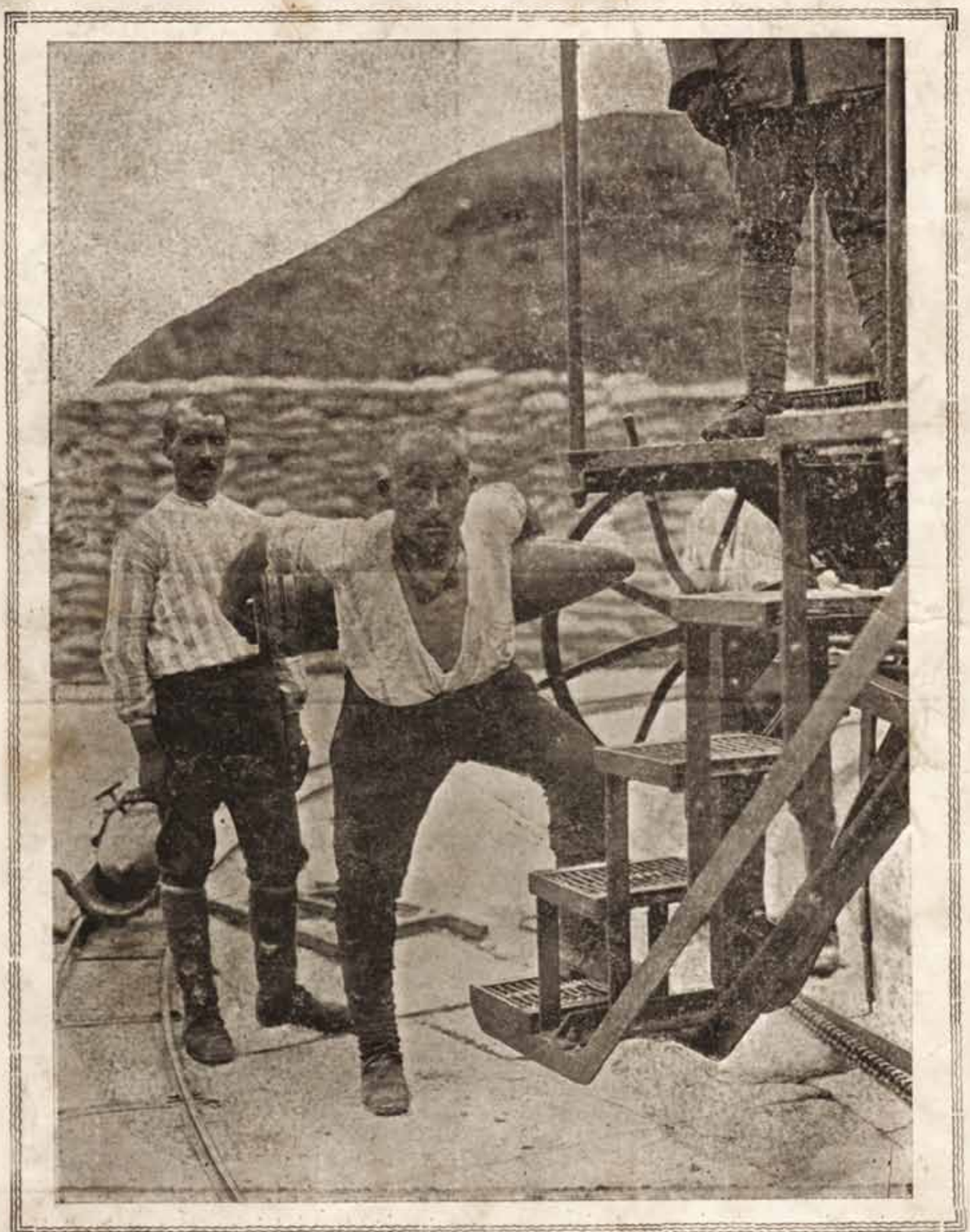

حرب مجموعه‌سی

یل—۱ صایی—۲

صفر ۱۳۳٤ فبرائی: ۲۰ پاره قانون اول ۱۳۳۱

بر یرلی اشتراکی یدی ۱۵ غروش اون بش کونده بر چیقار عسکر و محاربه دن بحث ایدر رساله‌در صوره اداره‌خانه: استانبول جغالوغلی قاپاغی قرون سوقاغی ۶

جناب قلعه استحکامنده ۲۱۰۵ نجی آغر لفنده‌کی مرمی‌یی صدر نشه طاشیان کوجلی بر قهرمان نفر: محمد اوغلی سید

اردومزده حرب عشقندن بر ثورنك